

iVa de FOL!

5è CONGRÉS NACIONAL DE
PROFESSORAT DE FORMACIÓ I
ORIENTACIÓ LABORAL

Gandia 20, 21 i 22 d'abril 2023

GENERALITAT
VALENCIANA

Conselleria d'Educació,
Cultura i Esport

Coordinadores: Inma Ruiz Castellano, Julia Contreras Tolosa i Francesca Magliocchi

Edita: Generalitat Valenciana. Conselleria d'Educació, Cultura i Esport. 2023

ISBN: 978-84-482-6869-5

Dipòsit legal: V-2109-2023

Els dies 20, 21 i 22 d'abril va tenir lloc a Gandia el 5è congrés nacional de professorat de Formació i Orientació Laboral, organitzat per la Direcció General de Formació Professional i Ensenyaments de Règim Especial de la Conselleria d'Educació. Aquesta trobada, va congrega a prop de 450 assistents sota el lema Va de FOL. Aquest lema, inspirat en una de les nostres tradicions, la "pilota valenciana", és la frase utilitzada en aquest esport per a indicar que s'inicia una partida, "Va de bo". I és que amb aquesta picada d'ullet a la pilota valenciana es pretenia també recollir el testimoni de la Conselleria d'Educació del País Basc, organitzadora de l'anterior congrés a Donostia, ja que Euskadi també compta amb un esport similar, la pilota basca. D'aquesta manera, es va buscar un fil conductor entre aquestes dues trobades.

La pilota valenciana com a símbol del congrés tenia també com a objectiu senyalar que de les antigues tradicions sorgeixen noves professions. Que no tota nova professió sorgeix de la digitalització. També es creen oficis que tenen un fort impacte econòmic i social en el teixit empresarial autòcton recuperant aspectes de la pròpia cultura.

La sostenibilitat ha estat l'eix central del congrés, entenent per sostenibilitat no sols l'impacte de l'activitat econòmica en el nostre entorn, sinó també la necessitat que les relacions laborals siguin més humanes. I partint d'aquest concepte, s'ha treballat també la transformació, en un sentit ampli. Entorn a elles, s'han compartit interessants experiències educatives relacionades amb ambdues, demostrant la importància de tractar aquests temes a nivell educatiu. Tot això amb la fi última de traslladar aquestes propostes a l'aula, impactant en estudiants que en breu seran futurs treballadors i que s'enfronten a un context de grans incerteses tant laborals com climàtiques.

La sessió plenària va comptar amb la participació d'Ángeles Cardaba García del Ministeri d'Educació que va explicar en la seva ponència quin serà el paper del professorat de FOL després de la nova normativa que està sorgint com a desenvolupament de la nova llei de Formació Professional.

Posteriorment, va haver-hi dues taules rodones en les quals es van mostrar experiències transformadores i de sostenibilitat portades de diferents Comunitats Autònomes, així com també es va compartir el treball que s'està realitzant per part de d'altres especialistes de tota Espanya. Per a tancar la sessió plenària, des de l'Associació Nacional de Professors de FOL es va relatar l'experiència dels últims anys i es va animar a compartir i participar per a ser cada vegada un col·lectiu més fort.

La resta del congrés es va dedicar a la realització de tallers i exposició de pòsters per a compartir bones pràctiques docents relacionades amb l'especialitat, el contingut dels quals es recull en aquesta publicació. Com a novetat en aquest cinquè congrés s'han introduït uns espais de debat que han resultat summament enriquidors sobre el paper del professorat de FOL en la formació professional dual, els diferents models de les aules d'emprenedoria i la seva evolució, i el futur del professorat de FOL donats els canvis normatius que s'estan succeint, i les conclusions dels quals s'inclouen també en la present publicació.

En 2015 la Comunitat Valenciana va prendre la iniciativa d'organitzar un primer congrés de professorat de FOL, que va servir de punt de partida a moltes altres iniciatives que s'han anat succeint al llarg dels anys, les quals han derivat en una Formació Professional més activa, dinàmica i transformadora. Perquè el professorat de FOL està en el cor de la FP, en impartir docència en totes les famílies professionals. Vuit anys més tard, i després de passar per Euskadi i Catalunya, hem tornat a acollir al col·lectiu, i amb aquesta publicació volem deixar testimoniatge del treball realitzat els dies de la trobada a la ciutat de Gandia. Va de FOL!

ÍNDEX

Tallers

1. Aplicació pràctica del DUA a l'aula de FOL	7
2. De la idea a la solució: activant el desenvolupament de competències emprenedores en el mòdul d'EIE.....	11
3. D'una EIE aïllada a una Integrada. La nostra experiència en FPEuskadi.....	15
4. L'aprenentatge basat en el joc (ABJ) com a recurs educatiu.....	22
5. Emprenent, que és gerundi. El repte de la intel·ligència artificial.....	28
6. Engan'Xat a l'Hackathon.....	30
7. Avaluació alternativa sense examens.....	32
8. Parla'm de tu. Elevator Pitch en la cerca d'ocupació.....	36
9. La sostenibilitat no és un camí, és un somni fet realitat.....	39
10. Millora d'ocupabilitat a través de dinàmiques d'emprenedoria en equip.....	44
11. Mirades de futur. Impulsant l'economia social des de l'aula Emprén.....	47
12. Pensament en estat crític.....	53
13. Propostes didàctiques en l'assignatura de Cultura Jurídica i Democràtica.	56
14. Willy Wonka versus Mestra Monòtona.....	63

ESPais DE DEBAT

1. Aules d'Emprenedoria: models, evolució i futur.....	67
2. El futur de l'especialitat de FOL.	68
3. El paper del professorat de FOL en la Formació Professional Dual.....	69

POSTERS

1. 25N: Don't be that guy	72
2. Mètode d'orientació: Orient Tirant lo Blanc	73
3. Titulats universitaris en FP de grau superior a Espanya: una estratègia d'especialització o de recapacitació?	74
4. Petites accions. grans propòsits!!! per un consum responsable	75
5. ABP "seré una empresària TOP "	76
6. Cooperació interciclos i interfamílias: empenedoria il·lusió i motivació	77
7. Un gir en l'orientació	78
8. Pasapalabra	79
9. RGB FP bilingüe, FOL en anglès.....	80
10. Concurs d'idees innovadores i sostenibles intercentres	81
11. El Tirant aposta per la prevenció	82

TALLERS

Aplicació pràctica del DUA a l'aula de IOL

Cantalejo Serrano Sandra

IES La Sènia, Paiporta, departament de FOL

Recursos; experiència presencial; DÚA; FOL.

1. Introducció

La nostra Conselleria, el Ministeri i diferents fonts inspiradores, venen des de fa uns anys, parlant, insistint i intentat demostrar les bondats del Disseny Universal de l'Aprenentatge (d'ara endavant DUA) com a marc metodològic que afavoreix i implementa el respecte per la inclusió a l'aula.

Enguany, el DUA no és només una recomanació educativa basada en el trencament de barreres d'accés i expressió del coneixement, sinó que apareix recollida com a element més que essencial, normatiu i recomanat tant en l'article 2.20 de la Llei orgànica 3/2022 d'ordenació i integració de la formació professional, sinó també en la recent LOMLOE, esmentant-ho en el preàmbul, com el principi d'aplicació més idoni per a la inclusió i la garantia de proporció de representacions i expressions múltiples.

Sent aquest el marc normatiu que ens és contemporani, on la diversitat a l'aula és cada vegada més que present, què ens impedeix valorar l'aplicació i redisseny de la nostra metodologia per a afavorir de manera òptima el desenvolupament i aprenentatge del nostre alumnat?

Amb el taller que presento, pretenc oferir una visió pròxima, en primera persona, de les dificultats, problemes o barreres que la nostra (i potser unidireccional) manera de transmetre i comprovar coneixements, provoca en el nostre alumnat. I tot això amb l'objectiu de facilitar a posteriori alguns exemples d'aplicació DUA per a l'aula de FOL.

Amb tot, busco aproximar als companys/as al concepte DUA, la seva aplicació, bondats i utilitat, sempre des de l'experiència vital i en primera persona, perquè només així entendràs la necessitat de fer un esforç inicial que pot donar lloc a un accés efectiu i eficient del nostre alumnat als nous coneixements i per tant, al món laboral.

2. Objectiu de la recerca o experiència innovadora a l'aula

Els objectius perseguits parteixen d'una idea d'experimentació personal que donen lloc a una comprensió pràctica de la necessitat i efectivitat del sistema DUA en la nostra matèria. Des d'aquest punt de sortida, busco fer entendre i comprendre que els nostres mètodes no sempre són infal·libles, que el nostre "públic" canvia cada curs i fins i tot, cada

mes, i que hem de donar respostes a totes les opcions d'aprenentatge que evitin, en aquest cas, deixar a ningú pel camí, ras i curt per no poder o saber recórrer el mateix camí que la resta dels seus companys/as

2.1. Objectius concrets

- Experimentar en primera persona les barreres cognitives que provoquen un sistema de reconeixement de contingut i expressió de coneixements únics.
- Valorar la necessitat d'adaptació metodològica del mòdul de FOL.
- Comprendre la diversitat cognitiva de l'alumnat més enllà de les Necessitats de Suport Educatiu.
- Reflexionar sobre les vies d'accés al contingut de la matèria (FOL).
- Analitzar els instruments d'avaluació i les seves formes de representació amb els objectius didàctics perseguits.
- Avaluar la inclusió educativa com a pont de millora i acostament a la diversitat constant de l'aula de FOL.

2.2 Metodologia a aplicar

Es pretén partir de dos tipus de metodologies ben diferenciades:

1. **Aprenentatge basat en reptes:** mitjançant el plantejament en primera persona de la realització d'una activitat concreta de FOL partint de situacions i/o barreres diferents.
2. **Classe expositiva o magistral:** realització d'explicació d'activitats i experiència a l'aula mitjançant l'aplicació del mètode DUA. Aquesta acció es durà a terme a manera de conclusió derivada de "brainstorming" del repte plantejat, procediment i/o activitats desenvolupades. Tal com s'ha comentat anteriorment, es pretén realitzar un taller experimental derivat del qual el personal participant entengui la necessitat i oportunitat que el DUA pot oferir-nos a nivell educatiu.

3. Activitats desenvolupades

Les activitats poden ser dividides en dues: activitat pràctica i activitat reflexiva.

1. ACTIVITAT PRÀCTICA: a l'inici del taller i posterior a la introducció es dividiran els assistents (en aquest moment no es pot indicar nombre de grups per no saber nombre d'assistents) en grups o parelles. A cadascun dels grups se'ls assignarà per escrit, un rol d'alumne/a amb un context determinat. Alguns exemples:

-Ets un alumne de 32 anys que estudia al matí 8 hores, va a classe en

horari nocturn i a més tens dos fills petits.

-Ets un alumne que accedeix al Cicle Formatiu des d'un altre de grau mitjà i sense coneixements o experiències prèvies en el món laboral.

-Ets un alumne que manca de coneixements informàtics ni ordinador a casa.

-Ets un alumne de Romania que no entén a penes el castellà ni el valencià. Una vegada explicada la situació de cadascun d'ells se'ls farà lliurament d'algun element que els faci sentir el context plantejat com a real. Alguns exemples:

Una vegada explicada la situació de cadascun d'ells se'ls farà lliurament d'algun element que els faci sentir com a real, el context plantejat.

- Ets un alumne de 32 anys que estudia al matí 8 hores i va a classe en horari nocturn, a més tens dos fills petits.
 - o Es fa lliurament d'un rellotge de sorra que indicarà que té menys temps per a realitzar l'activitat plantejada.
- Ets un alumne que accedeix al Cicle Formatiu des d'un altre de grau mitjà i sense coneixements o experiències prèvies en el món laboral.
 - o El cas a resoldre serà d'un nivell de dificultat superior al que puguem tenir els professors de FOL.
- Ets un alumne que manca de coneixements informàtics ni ordinador a casa.
 - o Es fa lliurament d'un portàtil amb el qual s'obliga a realitzar un repte en una aplicació determinada d'ús complicat.
- Ets un alumne de Romania que no entén a penes el castellà ni el valencià.
 - o Es fa lliurament del repte a resoldre en un altre idioma tal com el francès, gallec o portuguès.

Una vegada situats tots els grups o parelles i lliurat el material, es lliurarà en repte a resoldre, un repte que guarda relació amb el contingut de FOL.

Per a la realització d'aquest repte comptaran amb el mateix temps i els mateixos recursos a excepció de les seves situacions fictícies personals.

2.ACTIVITAT DE REFLEXIÓ

Acabat el temps per a resoldre el repte plantejat, s'escoltaran les solucions aportades per a seguidament posar en comú les barreres que les seves situacions fictícies els han plantejat.

Experimentada i expressada les situacions buscades, s'explicarà què és el DUA i quins elements i /o accions previstes i proposades pel DUA podrien haver solucionat les barreres plantejades en l'experiment anterior.

3. 2. Temporalització

Tenint en compte que en data d'avui es té com a únic feedback la possibilitat de comptar

un amb temps total de 45-50 minuts. Es planteja la següent temporalització:

Ejemplo de columna	Tiempo previsto	Observaciones
Presentación ponente	1´	
Introducción taller	1´	
Organización de grupos y repartición de material y roles	3´	
Entrega e inicio de Reto	2´	
Desarrollo de Reto	10´	*El grupo con rolde tiempo tendrá solo 3 minutos
Puesta en común de la solución al reto	5´	
Puesta en común de las dificultades observadas	5´	
Propuesta de solución de barreras medianter recursos DUA	10´	
Muestra de recursos DUA reales	5´	
Conclusión y cierre	2´	

TIEMPO TOTAL 44´

3.3 Materials a utilitzar

Per al desenvolupament del taller plantejat serà necessari l'ús de:

Connexió WIFI

Portàtil

Paret o pantalla on projectar

Foli/ Bolígrafs

Rellotge de sorra

Taules i cadires per a treballar

Portes mala sort/ disfressa/ etc.(segons el nombre de participants.)

4. Resultats i/o avaluació

Es pretén conscienciar i autovalorar des del punt de vista de l'alumnat, la situació de dificultat a la qual s'enfronten els nostres estudiants quan únicament tenen una opció d'accés a la informació, el mateix temps de desenvolupament i gestió i una única manera de representar els coneixements adquirits.

5. Conclusions

Per a finalitzar, cal ressaltar la posada en alça d'una experiència pròpia des d'un altre punt de vista. Crec que, amb aquest simple taller, aquell professorat que conegui el DUA i no s'hagi plantejat la seva aplicació, el posarà en pràctica després d'haver experimentat en primera persona la dificultat que suposa no fer-ho.

D'altra banda, aquells/as que no coneguin o coneguin poc sobre el DUA, aprendran el seu ús, la seva posada en pràctica i el per què de la seva necessària implementació.

Cert és, que derivat d'aquesta experiència, curta però necessària, els assistents podran continuar la seva formació sobre l'elaboració de materials DUA mitjançant l'ús d'APPS, temps, materials, metodologies, etc.

6. Referències bibliogràfiques

Ley Orgánica 3/2022 de 31 de marzo de ordenación e integración de la Formación Profesional. Boletín Oficial del Estado, 78, de 1 de Abril de 2022. <https://www.boe.es/eli/es/lo/2022/03/31/3/con>

Ley Orgánica 3/2020 de 29 de diciembre por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006 de 3 de mayo, de Educación. Boletín Oficial del Estado 340 de 30 de diciembre de 2020. https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2020-17264

Villaescusa. M, Agustín. Fco Javier, Angulo. Ana, Martí. Aránzazu, Pérez Natividad, Tormo Elisa (2021). DUA-A- Valencia. Edita Generalitat Valenciana. <https://portal.edu.gva.es/cefireinclusiva/wp-content/uploads/sites/193/2022/03/DUAAcast.pdf>

De la idea a la solució: activant el desenvolupament de competències emprenedores en el mòdul d'EIE

Ramos Villaverde, Sergio^a
Armuña González, Cristina^a
Cano Berciano, Miguel^b
Arenal Cabell, Alberto^c

^aUNED, Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials. Dpto. D'Economia aplicada i Història Econòmica

^bBusinessADN

^cUniversitat Politècnica de Madrid, Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials, Departament d'Enginyeria d'Organització

Paraules clau: design thinking; aprenentatge basat en experiències; empresa i iniciativa emprenedora; competències emprenedores; EntreComp.

1. Introducció

El projecte de simulació empresarial que es desenvolupa en el mòdul d'Empresa i Iniciativa Emprenedora (EIE) constitueix un camp ideal perquè els docents apliquin metodologies emprenedores com Design Thinking i Lean Startup destinades al desenvolupament de competències emprenedores transversals.

La motivació fonamental d'aquesta proposta és contribuir a maximitzar l'impacte de les intervencions en l'alumnat amb una aproximació pràctica des de l'inici del mòdul d'EIE.

D'una banda, nombrosos autors sostenen que l'estil d'aprenentatge passiu en el qual es basen les aproximacions docents tradicionals resulta menys efectiu que aquells enfocaments basats en l'acció i l'experimentació (Gibb, 2002; Lackéus, 2015; Rasmussen & Sørheim, 2006). De fet, la promoció de l'aprenentatge basat en l'experiència pot treballar-se a través de les experiències d'emprenedoria en les classes proporcionant eines que permetin plantejar solucions a problemes i afavorint la presa de decisions en situacions de la vida real (Costa et al., 2018).

Per un altre, és un fet que l'educació en emprenedoria ha de ser una pràctica a incorporar de manera horitzontal en el currículum educatiu (EntreCompEdu, 2021). Sempre considerant-la com un conjunt de competències que permeten transformar les idees en

valor des d'una perspectiva àmplia, no sols orientada als aspectes relacionats amb la gestió empresarial, sinó també al desenvolupament d'un conjunt de competències necessàries en totes les esferes de la vida (RIITE, Armuña).

Adicionalment, des del punt de vista dels poders públics, es considera que la formació en competències tant emprenedores com digitals és clau, al formar part de les vuit habilitats core per a un desenvolupament personal i professional ple en la societat (European Council, 2006). Pel que fa a les competències emprenedores, la Comissió Europea va elaborar EntreComp (Bacigalupo et al., 2016), un marc de referència que descriu la competència emprenedora com la capacitat de transformar idees en valor. EntreComp proposa un conjunt de 15 habilitats agrupades en tres àrees: la identificació d'oportunitats, la gestió de recursos i la seva execució que, de manera conjunta, permeten portar la generació de valor des de la idea a la pràctica.

Entre els desenvolupaments posteriors, la Comissió Europea va promoure l'elaboració d'EntreComp Playbook (Bacigalupo et al., 2020), un manual per a facilitar la implementació pràctica en els espais educatius i de treball. Aquesta guia recull una sèrie de pràctiques, eines i exemples que permeten aterrar EntreComp a nivell pràctic per al seu desenvolupament en l'entorn laboral i/o educatiu.

Amb l'EntreComp Playbook com a referència i tenint en compte els objectius i el marc de referència del mòdul d'EIE, es realitza la proposta d'aquest taller, en el qual es dotarà al professorat d'un procediment d'activació inicial a l'aula que serveixi com a base del treball a desenvolupar al llarg del projecte de simulació empresarial del mòdul.

2. Objectiu de la recerca o experiència innovadora a l'aula

L'objectiu d'aquest taller és dotar al professorat encarregat del mòdul d'EIE d'una visió 360° sobre Design Thinking i Lean Startup perquè siguin capaços de:

1. Aplicar aquestes metodologies de manera pràctica en el seu propi centre i aula.
2. Guiar al seu alumnat en l'aplicació de les mateixes en els seus projectes de simulació empresarial al llarg del mòdul d'EIE.
3. Avaluar l'evolució de les competències emprenedores dels grups d'alumnes d'acord amb el marc de competències de la Comissió europea (EntreComp).

3. Procediments i/o activitats desenvolupades

Els continguts dels tallers seran els següents:

1. Què són Design Thinking i Lean Startup? Per a què serveixen i on es poden aplicar totes dues metodologies?
2. Cas pràctic: Design Thinking i Llegeixin Startup aplicades al projecte de simulació empresarial.
 - 2.1. Per on comencem al setembre per a arribar a tenir un projecte emprenedor al març?
 - 2.2. Com saber qui és el teu públic objectiu? Dinàmica de definició de segments (segments dels quals formes part, segments de passió, segments per a treballar i selecció de segments amb grups).
 - 2.3. Quines necessitats/problemes té el nostre públic objectiu?
Dinàmica per a la detecció i definició de necessitats.
 - 2.4. Com abordar aquestes necessitats? Dinàmica per a la generació d'idees.

En relació amb els materials emprats, s'utilitzarà l'espai disponible, retoladors de colors i post-its. La idea és replicar les condicions que qualsevol docent pot tenir a l'aula per a fer del taller una experiència coherent amb els recursos disponibles.

Al final del taller cada assistent rebrà:

- Una guia d'aplicació d'aquestes dinàmiques inicials en el mòdul d'Empresa i Iniciativa Emprenedora.
- Material i plantilles per a treballar a classe

4. Resultats i/o avaluació

Com a principals resultats, els docents assistents al taller tindran un procediment complet per a la posada en marxa del projecte empenedor en el que treballaran durant el mòdul d'EIE, incloent-hi les dinàmiques i eines a aplicar directament durant les primeres sessions de classe.

El resultat d'aplicar les dinàmiques del taller constitueix la primera pedra d'una aproximació pràctica al projecte de simulació empresarial que serveix per al desenvolupament de competències empenedores descrites pel marc europeu de competències empenedores (EntreComp). En aquest sentit, es proporcionarà als assistents orientació sobre com poder mesurar l'autopercepció sobre les competències empenedores de l'alumnat abans i després del mòdul d'EIE.

5. Conclusions

El taller proposat pretén contribuir a la difusió i utilització d'eines derivades de les metodologies empenedores per a la seva aplicació a l'aula per part dels docents d'Empresa i Iniciativa Empenedora.

Per a això, es proposen una sèrie d'intervencions d'activació de l'alumnat al principi de cada curs, que serveixin de base del treball a desenvolupar durant el curs. A nivell metodològic, es proposa una aproximació pràctica que maximitzi l'impacte en l'assimilació del contingut desenvolupat durant la resta del mòdul.

L'objectiu és doble: combinar el repte del desenvolupament de les competències empenedores impulsades des de fa anys per les polítiques públiques i incloses progressivament en el currículum formatiu sumant a l'elaboració del projecte de simulació empresarial actualment inclòs en el mòdul d'EIE.

Per a això, durant el taller es desenvoluparan diferents dinàmiques i els assistents rebran en finalitzar una guia d'aplicació, així com material i plantilles per a treballar en classe.

6. Referències bibliogràfiques.

Armuña, C., Arenal, A., Ramos, S., & Feijoo, C. (2022). Emprendimiento como competencia clave: retos generacionales en un nuevo escenario. *RiITE Revista Interuniversitaria de Investigación en Tecnología*

Educativa, (12), 34–48. <https://doi.org/10.6018/riite.523251>

<https://revistas.um.es/riite/article/view/523251>.

Bacigalupo, M., Kampylis, P., Punie, Y., & Van den Brande, G. (2016). *EntreComp : the Entrepreneurship*

Competence Framework. Publication Office of the European Union. <https://doi.org/10.2791/593884>.

Bacigalupo, M., Weikert García, L., Mansoori, Y., O'Keeffe, W. (2020) *EntreComp Playbook. Entrepreneurial*

learning beyond the classroom. EUR 30245 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, ISBN

978-92-76-19416-3, doi:10.2760/77835, JRC120487.

Costa, S. F., Santos, S. C., Wach, D., & Caetano, A. (2018). *Recognizing Opportunities across Campus: The Effects*

of Cognitive Training and Entrepreneurial Passion on the Business Opportunity Prototype. *Journal of Small*

Business Management, 56(1), 51–75. <https://doi.org/10.1111/jsbm.12348>.

European Council. (2006). *Recommendation of the European Parliament and the Council on key competencies*

for lifelong learning. *Official Journal of the European Union*, (March 2002), 10–18. Retrieved from <http://eur->

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:en:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:en:PDF).

Gibb, A. (2002). *In pursuit of a new “enterprise” and “entrepreneurship” paradigm for learning: Creative*

destruction, new values, new ways of doing things and new combinations of knowledge. *International Journal*

of Management Reviews, 4(3), 233–269. <https://doi.org/10.1111/1468-2370.00086>.

Lackéus, M. (2015). *Entrepreneurship in education: What, why, when, how*. Background paper for OECD-LEED.

Retrieved from http://www.oecd.org/cfe/leed/BGP_Entrepreneurship-in-Education.pdf.

Rasmussen, E. A., & Sørheim, R. (2006). *Action-based entrepreneurship education*. *Technovation*, 26(2), 185–194.

<https://doi.org/10.1016/j.technovation.2005.06.012>.

D'una EIE aïllada a una INTEGRADA

LA NOSTRA EXPERIÈNCIA A FPEUSKADI

Deu Mintegui, M Pilar

Urzelai Ziardegi, Erguiña

KNIKA Zamalbide Auzoa z/g

20100 Errenteria (Guipúscoa)

Paraules clau: cultura emprendedora; Ikasempíesa; Ethazi (model aprenentatge col·laboratiu); mòdul EIE; reptes intermodulars; flexibilitat; canvi d'espais; evolució de les competències de l'alumnat.

1. Introducció

A Fp Euskadi portem 18 anys treballant la cultura emprendedora amb el programa Ikasempresa, que es desenvolupa en el context del mòdul d'EIE i l'eix principal del qual és la creació d'una empresa. Al seu torn, des de fa 10 anys es treballa Ethazi, model d'aprenentatge col·laboratiu on tots els mòduls es desenvolupen a través de reptes Inter modulars dissenyats pels equips docents, la qual cosa suposa una organització flexible, un canvi en els espais i una avaluació orientada a l'evolució de les competències de l'alumnat.

2. Objectiu de l'experiència innovadora a l'aula

El plantejament d'una situació problemàtica, la seva transformació cap a un repte, així com la totalitat del procés fins a l'obtenció d'un resultat, està estructurat partint tant de les competències tècniques i específiques de cada cicle, com d'aquelles competències transversals que en aquest moment tenen un caràcter estratègic, com ara: autonomia en l'aprenentatge, treball en equip, orientació cap a resultats extraordinaris, etc.

El model de Fp Euskadi posa a l'alumnat en el centre del seu procés d'aprenentatge, sent responsable de si mateix i amb una avaluació orientada a l'evolució del seu aprenentatge.

Aquest canvi de model d'aprenentatge ha influït en tots els mòduls, incloent, per tant, a FOL i EIE i al programa Ikasempresa i ens ha portat a treballar en un procés perquè EIE passi de ser un mòdul que treballava independentment a integrar-se en el model d'aprenentatge d'FP Euskadi amb les particularitats que això comporta.

Amb aquest taller volem compartir la nostra experiència i els beneficis que ens ha suposat, ja que, el treball col·laboratiu de l'equip docent (el professorat de l'especialitat i els d'EIE) M Pilar Diez Mintegui, Erguiña Urzelai Ziardegi / De una EIE aïllada a una INTEGRADA. nuestra experiencia en FPEuskadi

està sent fonamental perquè les idees estiguin relacionades amb la família professional tots/es, tinguin el seu temps i es puguin materialitzar en el prototipat d'un producte o servei, que tingui sentit i que cobreixi una necessitat del seu entorn. Amb tot això volem reflexionar i assumir per tot l'equip docent la responsabilitat del foment de la cultura emprenedora, tant per a la creació d'empreses com per a impulsar l'actitud emprenedora per compte d'altri tan important avui dia en el món laboral.

Objectius de la pràctica docent:

- Fomentar l'anàlisi crític de la realitat davant situacions d'injustícia social i que l'alumnat pugui fonamentar les seves opinions d'acord amb els valors democràtics i els seus drets com a ciutadans.
- Orientar en les decisions acadèmiques futures de l'alumnat mitjançant una visió atractiva del Dret.
- Crear espais de diàleg i respecte on l'alumnat pugui expressar les seves opinions i inquietuds davant la realitat social i política canviant.
- Estimular l'aprenentatge associat a la matèria mitjançant l'ús d'eines tic diverses i pertinents.
- Transmetre la importància de les nostres decisions com a ciutadans en temes transversals relacionats amb els ODS i la pròpia matèria, fonamentalment: la salut i el benestar, la igualtat de gènere, el treball decent, la fi de la pobresa, la correcció de desigualtats, la pau, la justícia i també institucions sòlides.

Figura. 1 FPEuskadi Model metodològic

3. Activitats desenvolupades

El model ETHAZI es va desenvolupar a manera d'experiència pilot en el curs 2013/2014 en 5 centres de formació professional tant públics com concertats d'Euskadi.

100 alumnes i 25 docents de 5 diferents cicles formatius van participar en aquesta experiència. Actualment, ja hem superat la fase pilot, i ens trobem en la fase de desplegament i implantació. El nostre objectiu és que, en diversos anys, els centres d'FP d'Euskadi, tant públics com concertats, treballin en aquest nou context d'aprenentatge: els cicles d'alt rendiment – ETHAZI.

L'element central sobre el qual s'articula tot el model d'aprenentatge és l'APRENTATGE COL-LABORATIU BASAT EN REPTES.

Figura. 2 FPEuskadi Model d'aprenentatge col·laboratiu basat en reptes.

El plantejament d'una situació problemàtica, la seva transformació cap a un repte, així com la totalitat del procés fins a l'obtenció d'un resultat, està estructurat partint tant de les competències tècniques i específiques de cada cicle, com d'aquelles competències transversals que en aquest moment tenen un caràcter estratègic, com ara: autonomia en l'aprenentatge, treball en equip, orientació cap a resultats extraordinaris, etc...

Les situacions problemàtiques, en tots els casos, són plantejades a una classe configurada en equips, on el procés de treball ha de possibilitar a l'alumnat viure la situació com un repte i, des d'aquí, ha de tenir l'oportunitat de generar el coneixement necessari que li permeti aportar les millors solucions.

El plantejament del model a través de reptes necessita d'una reinterpretació de la mecànica de l'aprenentatge. La interpretació que més s'ajusta al model, és la de l'aprenentatge com un procés d'evolució, on l'alumnat és responsable d'aquest.

L'aprenentatge basat en reptes permet disposar d'un escenari i d'un moment, en el qual l'alumnat a nivell individual i d'equip es posa en acció i produeix un resultat.

Aquest resultat s'interpreta, s'analitza el que ha funcionat i el que no, i es decideix què es farà de manera diferent en el següent repte per a acostar-se a uns objectius superiors.

Aquesta proposta de treball no encaixa amb el model estructural tal com el venim coneixent fins ara; elements com ara els horaris, les avaluacions, la configuració de l'aula, etc. en el seu format actual deixen de ser vàlids i necessiten d'un repensament i consegüent redefinició.

CARACTERÍSTICAS DEL MODEL ETHAZI

- INTERMODULARIDAT

Perquè el disseny de reptes s'acosti al màxim a les situacions d'acompliment en la realitat laboral de cada cicle formatiu. Això exigeix una anàlisi profunda de les competències professionals i els resultats d'aprenentatge del cicle de cara a millorar l'eficiència en els temps d'aprenentatge.

- EQUIPS DOCENTS DE CICLE AUTOGESTIONATS

Començant a potenciar el treball en equip i la responsabilitat des del propi equip docent compost per un nombre reduït de membres que s'encarregui del cicle formatiu complet, que mitjançant un alt grau d'autogestió pugui ajustar els seus horaris, la utilització d'espais, les guàrdies i substitucions, etc., a les necessitats que el desenvolupament de l'aprenentatge de l'alumnat planteja a cada moment.

El mateix equip es reparteix les tutories tant individuals com grupals al llarg del cicle complet.

- AVALUAR PER A EVOLUCIONAR EN EL DESENVOLUPAMENT COMPETENCIAL

L'avaluació s'integra com a element clau dins del propi procés d'aprenentatge de l'alumnat, proporcionant-li feedback freqüent sobre la seva evolució en el grau d'adquisició de les competències professionals previstes.

Per a potenciar aquest enfocament d'avaluació i afavorir la participació en el mateix punt per part del professorat com de l'alumnat (de manera personal i com a part integrant d'equips) i a altres agents que puguin aportar al procés d'avaluació, s'ha desenvolupat l'eina específica SET (Skills Evolution Tool).

- ADEQUACIÓ D'ESP AIS D'APRENENTATGE

La implementació d'aquestes noves metodologies requereix d'aules, equipaments, mobiliari i espais específics diferents als que habitualment existeixen en els centres de formació. El disseny d'aquests atén principalment les característiques d'espais flexibles, oberts, interconnectats i que propiciïn situacions ambientals que afavoreixin el treball actiu-col·laboratiu.

Tot això es treballa a través de tres reptes que ens ofereix Ikasenpresa:

Repte 1: L'aventura d'emprendre

Repte 2: Som-hi!

Repte 3: Vendrem! Fira

Per a facilitar aquest treball col·laboratiu hem utilitzat una dinàmica amb diferents DCBs (Disseny Curricular Base) perquè les idees de negoci estiguin relacionades amb la família professional, amb plantejaments nous, pràctics i sostenibles i la dinàmica "Eco Cicle" per a reflexionar sobre quines activitats hem de continuar fent o hem de deixar de fer.

4. Resultats i/o avaluació

L'avaluació és un procés que exigeix la participació de tots els agents: professorat i alumnat, sobretot, però també d'agents externs (experts, tutors d'empresa, etc.).

Es duu a terme un procés d'avaluació de 360 graus en el qual tant professorat, alumnat com a professionals donen la seva opinió sobre el nivell de competència aconseguit per cada alumne/a. Per a mesurar l'evolució de les competències, la nostra proposta radica a utilitzar l'eina SET (Skills Evolution Tool). L'aplicació SET s'ha desenvolupat amb la intenció de donar suport a totes les característiques que pensem que ha d'incorporar un sistema d'avaluació pensat per a la seva utilització amb sistemes d'aprenentatge en els quals l'alumnat és el protagonista del seu aprenentatge. El seu nom "SET" ve de l'expressió Skills Evolution Tool ja que, com el seu propi nom indica, el que es busca és mesurar l'EVOLUCIÓ del grau d'adquisició de les competències de l'alumnat.

Incorpora totes les funcionalitats que són necessàries per a aquesta mena d'avaluació:

- Possibilitat de treball amb rúbriques. Registre, de manera àgil, d'evidències sobre les accions i comportaments de l'alumnat.
- Possibilitat de triar diferents competències a mesurar per a cada període de temps.
- Permet tot tipus de mesuraments com ara mesuraments per part de l'equip docent, acte mesurament de l'alumnat, avaluació entre parells, avaluacions externes, etc.
- Permet mostrar els resultats de l'avaluació a l'alumnat en diferents formats, incloent-hi un format gràfic que convida a la reflexió i a l'evolució.
- L'equip docent acompanya els resultats de l'avaluació amb un feedback que ajuda a l'alumnat a comprendre'ls millor i a buscar el camí cap a la millora constant.
- Es convida a l'alumnat al fet que introdueixin compromisos sobre les seves pròximes accions a realitzar i que els permetran evolucionar en el grau d'adquisició de les seves competències.

Per a saber com dissenyar aquesta proposta per mitjà de l'eina SET, hi ha disponible més informació en la web d'Ethazi.

5. Conclusions

La divulgació i assentament del model d'innovació ETHAZI en la Formació Professional d'Euskadi es va iniciar en el curs 2013-14, i, a poc a poc, es va estenent a tot el subsistema d'FP de la Comunitat Autònoma Basca. Aquest procés d'innovació educativa que afecta a tota l'etapa està sent dirigit per Tknika -Centre de Recerca Aplicada de la FP d'Euskadi- per mitjà de diferents propostes formatives i seguiment a la seva implantació en els Centres. És imprescindible analitzar i valorar el treball realitzat en aquests anys amb la finalitat d'extreure les conclusions pertinents que ens permetin avançar de manera efectiva i vàlida. Per això, i atès que tant en el disseny, però, sobretot, en la implementació del model ETHAZI el treball del professorat és clau, es fa necessari recollir les seves opinions, així com les dels equips directius i de l'alumnat.

Si tenim en compte l'avaluació realitzada a aquest model podem indicar que una de les principals conclusions que s'han obtingut dels qüestionaris remesos a l'alumnat participant en Ethazi va ser que el desenvolupament dels processos d'ensenyament/aprenentatge en el model Ethazi permeten treballar les competències transversals de forma més efectiva que en altres models més tradicionals, al mateix temps que permet treballar les competències tècniques de manera similar o superior. Així mateix, també es va poder evidenciar que l'alumnat és capaç d'identificar les competències transversals que treballaven i/o avaluaven.

L'alumnat esmenta diferents característiques i competències en el desenvolupament de les competències transversals. Sota el paraigua de les competències transversals que es treballen en el model ETHAZI, esmenten indicadors i particularitats que identifiquen i caracteritzen aquestes competències.

Amb tot això es pot concloure que aquest model s'està perfeccionant any rere any i que l'alumnat participant en el mateix mostra un nivell de satisfacció alt en relació amb els objectius d'aquest model formatiu.

6. Referències bibliogràfiques

<https://tknika.eus/cont/proyectos/ethazi/>

<https://ethazi.tknika.eus/és/>

L'aprenentatge basat en el joc (ABJ) com a recurs educatiu.

Sisternes Alacot, Julia Vicenta a.

Anduix Alcaraz, Xavier b

aIES Lluís Simarro. Xàtiva. Departament de FOL

bIES Sivera Font. Canals. Departament de FOL

Fol; jocs; creativitat; innovació; motivació; eina pedagògica.

1. Introducció

Entenem que l'Aprenentatge Basat en el Joc (ABJ), és una estratègia pedagògica efectiva. La podem associar al fet que jugant aconseguim resultats més alts gràcies a l'estat de relaxació i atenció que es produeix.

El joc és un recurs molt valuós en aquest procés d'ensenyament aprenentatge. Els nous estudis sobre neuroeducació mostren com el joc contribueix a crear una experiència que motiva i estimula tant a l'alumnat com al professorat. El cervell adquireix aprenentatge de forma més eficient si l'alumnat està motivat.

Utilitzant el joc podem conèixer multitud d'inquietuds del nostre alumnat, i quin és el millor enfocament per al seu aprenentatge. A més, és una bona manera de divertir-se aprenent i indirectament, aconseguir que l'aprenentatge perduri més. Aquest és un aspecte bàsic que no s'ha aconseguit amb altres metodologies més tradicionals.

A tots ens agrada jugar, però no és fàcil utilitzar o crear jocs adaptats al mòdul de FOL, a causa de la gran varietat de continguts i/o criteris d'aprenentatge. El professorat de l'especialitat de FOL té el repte d'innovar amb la creació de jocs relacionats amb l'àmbit laboral.

2. Objectiu de la recerca o experiència innovadora a l'aula

Els objectius plantejats són els següents:

- Aplicar l'ús de metodologies innovadores amb el nostre alumnat de FOL.
- Crear materials i recursos didàctics lúdics relacionats amb el mòdul de FOL.
- Estructurar els diferents blocs de contingut a través de l'ABJ.
- Motivar a l'alumnat utilitzant metodologies lúdiques.
- Dissenyar i crear jocs, basats en la cooperació del professorat.

Sisternes Alacot, Júlia y Anduix Alcaraz, Xavier / ABJ como recurso educativo.

- Conjugar entreteniment amb l'aprenentatge. Ajudar l'alumnat a adquirir habilitats.
- Fomentar un bon clima a l'aula.
- Consecució de les competències clau, criteris d'avaluació i d'aprenentatge.

2 Procediments i/o activitats desenvolupades

Realitzem una proposta de 12 jocs educatius, que inclouen tots els continguts del temari de FOL. Aquests jocs ens serviran com a vehicle i eina de reforç en l'aprenentatge, l'assimilació i avaluació de coneixements.

Alguns dels jocs realitzats tenen un caràcter col·laboratiu i altres són més competitius. Busquem generar emocions pròpies d'un joc: l'interès, la implicació i la motivació. Aprofitem la predisposició psicològica de l'ésser humà a participar en jocs i aconseguir que l'alumnat sigui el propi protagonista del seu aprenentatge.

Els 12 jocs realitzats són aplicables a l'aula de manera senzilla. Es poden dur a terme en poc temps, alguns en menys d'una sessió i en uns altres utilitzarem una sessió completa. Podem realitzar els jocs amb el material que solem tenir de manera habitual en els centres educatius. Necessitarem cartolines, folis de colors, cola, plastificadora, impressora, ordinador, etc. També utilitzarem plataformes per a crear jocs en línia (Kahoot i Genially).

Realitzem una planificació per a cada joc. La finalitat és que el nostre alumnat aconseguixi els objectius proposats i no es quedi només amb el fet de jugar. Per això hem de seguir els següents passos:

1. Definir un objectiu clar.
 2. Transformar l'aprenentatge en un joc.
 3. Proposar un repte específic.
 4. Establir les normes del joc.
 5. Crear un sistema de recompenses
- 3.1. Casc Folero 3.2 Dominó Previsió

Fig.1. Material elaborat per al joc. Fig. 2. Partida iniciada

- 3.3 Fulla FOL 3.4 Enfonsar el contracte

Plantilla nº 1 Full FOL JuXa

1	14	30	40	50	67	80
15	28	35	53	68	71	86
3	19	29	43	59	77	90

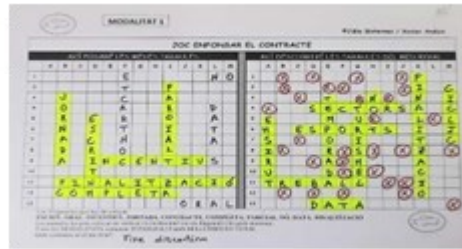

Fig.3. Plantilles per a respondre a les preguntes. Fig. 4. Plantilla modalitat fix discontinu

3.5 Story Fol Galledes

Fig. 5. Tirada de les 9 galledes

3.6 Igualtat Laboral

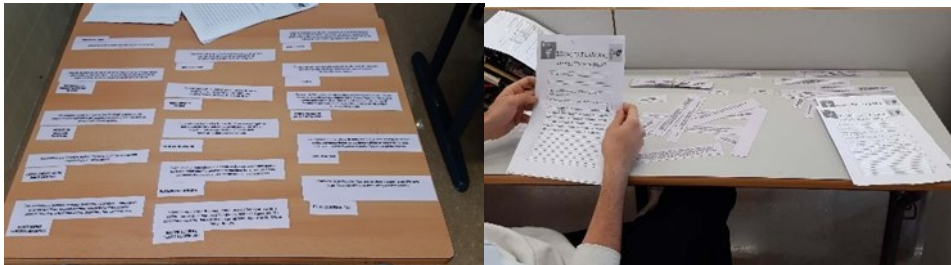

Fig.6. (a) Fitxes conceptes i definicions

Fig. 6. (b) Lectura de microrelats.

3.7 Nòmina FOL

Sisternes Alacot, Júlia y Anduix Alcaraz, Xavier / ABJ como recurso educativo.

Fig.7. a) Tauler i cartes

The image shows a detailed payroll slip (Nòmina) with various sections and tables. The main sections are:

- I. DEVENGOS** (Earnings): Includes 'Salari Base' (23,00), 'Salari Base Complementari' (28,80), and 'Salari Base Total' (51,80).
- II. DEDUCCIONS** (Deductions): Includes 'Retenció d'IRPF' (1,10), 'Retenció d'IRPF' (1,10), 'Retenció d'IRPF' (1,10), and 'Retenció d'IRPF' (1,10).
- III. RETENCIONS** (Retentions): Includes 'Retenció d'IRPF' (1,10), 'Retenció d'IRPF' (1,10), 'Retenció d'IRPF' (1,10), and 'Retenció d'IRPF' (1,10).
- IV. LLIQUIDACIÓ** (Liquidation): Shows 'Liquidació Total a Pagar' (49,70).

Fig.7. (b) Nòmina com a resultat de la partida.

3.8. Mímic FOL

Fig.8. Material per al joc de mímica.

3.9. Kahoot

Fig.9. Podi del kahoot.

3.10. Pasapalabra

Fig.10. Alumnes completant "el rosco".

3.11. Fol·lògic

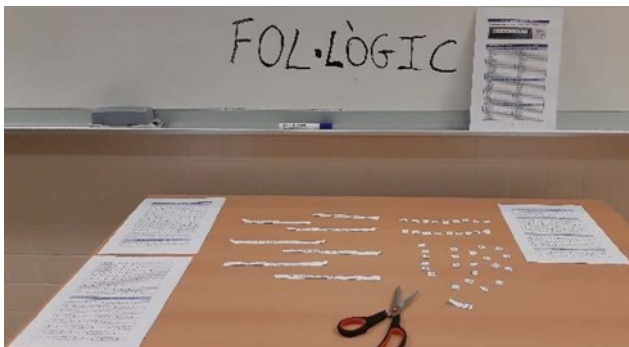

Figura 11. Material per a crear anagrames de FOL.

3.12. SOS aparellem els primers auxilis.

Fig.12 (a) Joc de cartes.

Fig. 12 (b) Partida finalitzada

3. Resultats i/o avaluació

Sisternes Alacot, Júlia y Anduix Alcaraz, Xavier / ABJ como recurso educativo.

Els resultats han estat molt positius, no només qualitativament (qualificacions) sinó també quantitativament (qualitat i nivell d'aprenentatge).

Utilitzar jocs a l'aula de FOL reporta molts avantatges, destaquem els motius més importants:

- A l'ésser una activitat lliure i espontània satisfà les necessitats de diversió, plaer i benestar.
- És una experiència motivadora.
- Afavoreix la integració social, adaptant-se a la diversitat d'alumnat.
- Té una funció terapèutica, permet a l'alumnat alliberar tensions, relaxar-se.
- Estimula la creativitat i la imaginació.
- Ajuda a conèixer a l'alumnat.
- Potència la capacitat per a complir normes. Han de seguir-se les normes del joc.
- Aconsegum major participació en l'aprenentatge.
- El joc es pot aplicar en qualsevol tipus d'aprenentatge.

Tot l'alumnat serà avaluat en la participació del joc, independentment que sigui el guanyador o no en els jocs competitius. Per a realitzar una valoració justa i equilibrada, realitzem una rúbrica per a cadascun dels jocs, on valorem les diferents variables que s'ajusten a cada joc.

4. Conclusions

Considerem el joc com una eina pedagògica que podem utilitzar en qualsevol nivell d'edat. També ens permet modificar-ho i modelar-ho depenent del nivell educatiu en el qual ens trobem, augmentant o disminuint la seva complexitat.

Cada curs escolar ens trobem amb alumnat d'FP Bàsica, cicles de grau mitjà, cicles de grau superior, que majoritàriament mai han cursat aquest tipus de formació. Sovint, ens trobem amb la dificultat de fer més atractiu i motivador aquest procés d'ensenyament aprenentatge.

5. Referències bibliogràfiques

Campos Arenas, Agustín. (2017). *Enfocaments d'ensenyament basats en l'aprenentatge: ABP, ABR, ABI i altres mètodes basats en l'aprenentatge*. Edicions de l'O.

Llopis, M. i Balaguer, P. (2016). *Lús del joc en educació. Ludificació*. En O. Bartoll i M. Martí Puig. *Mètodes pedagògics actius i globalitzat és. Conceptualització i proposta d'aplicació*. (85). Barcelona. Graó Educació.

Emprenent, que és gerundi.

El repte de la Intel·ligència Artificial.

Romero Marion, Tamara

Salés Soler, Mª Luisa

Calahorro Àguila, Manuel

Torres Torres, José

CIPFP Furtat de Mendoza. Granada, departament de FOL

Paraules clau: emprenedoria; metodologies àgils; Design Thinking; intel·ligència artificial

1. Introducció

La Intel·ligència Artificial està sent objecte d'un intens debat entre docents en aquestes últimes setmanes, i com no, també en la nostra especialitat. La nostra proposta consisteix a realitzar un taller en el qual els i les participants experimentin un procés "expres" adaptat i basat en Design Thinking per a analitzar i realitzar propostes davant aquesta nova realitat que apareix a les nostres aules.

2. Objectiu de la recerca o experiència innovadora a l'aula

Es tracta de convidar a la reflexió docent a partir del concepte d'emprenedoria tal com ho enuncia el Marc Europeu de Competències d'Emprenedoria (EntreComp); això és, l'emprenedoria és més que crear un negoci, consisteix en la capacitat d'actuar sobre les oportunitats i idees per a crear valor per a les altres persones.

Com a equip, tots els membres estem convençuts que aquest taller pot tenir transferència per a les nostres classes: per la temàtica, per la metodologia emprada, pels recursos utilitzats, per les activitats proposades, etc. Afegim, també, que pretenem despertar un somriure a través de l'humor i un exercici d'introspecció que emportar-se a casa.

3. Procediment i/o activitats a desenvolupar.

Fases del taller:

1r) Introducció en la temàtica: amb humor, a través d'un petit vídeo, plantejarem la necessitat o problema que pot suposar o no la Intel·ligència Artificial a les nostres aules. A continuació, es divideix el grup en 5 equips de 5 persones.

2n) Design Thinking com a metodologia per a buscar propostes. Realitzarem un sprint de la metodologia. Es desenvoluparan de 3 a 5 fases en funció del ritme dels participants.

- a) Empatia: Tècnica “A flor de pell” (des del rol de professorat).
- b) Definició: Tècnica “Diagrama d'Ishikawa”.
- c) Ideació: Tècnica “El semàfor”.
- d) Prototip: Per a això, es facilitaran materials com a plastilina, cartolines, retoladors, retalls, Lego... per a realitzar un prototip
- e) Testatge: Tècnica: matriu d'avaluació.

3r) Conclusió i avaluació del taller a través d'eines digitals.

RECURSOS NECESSARIS:

- 1.- Projector amb àudio (s'utilitzarà una presentació Genially en el qual hi ha inserit el vídeo d'introducció).
- 2.- Fotocòpies dels llenços dissenyats per a cadascuna de les tècniques.
- 3.- 15 tacs de post-it (un tac de post-it per a cada equip que participi en el taller).
- 4.- Retoladors.
- 5.- Es recomana que les persones assistents vinguin amb suficient bateria en els seus dispositius

4. Resultats i/o avaluació

Proposem fer una avaluació i valoració del taller en el qual hi participin tots els assistents a través de l'eina Courious Karen.

5. Conclusions

Aquesta proposta és flexible i susceptible d'adaptar-se a les necessitats de cada grup. El nostre objectiu és crear un espai de reflexió entorn de la Intel·ligència Artificial.

6. Referències bibliogràfiques.

Bernal, A (2022). Docentes y Competencia Emprendedora. Dykinson eBook.

Fernández C., Martín A., Montero, AM y Montoro, E. Las Pedagogías activas y ágiles en la educación emprendedora.

Recursos Metodológicos para la docencia. Docentes y Competencia Emprendedora. Dykinson eBook.

McCallum E., Weicht R., McMullan L., Price A. (2020). EntreComp: Guía práctica. Oficina de Publicaciones de la Unión Europea Luxemburgo.

EnganXa'T a l'HACKATHON

Calvo Sanz, Vicenta

Barberá Reguillo, Verónica

CIPFP La Costera. Xàtiva, departament de FOL

Paraules clau: repte; idea; creativitat; cooperació; sostenibilitat

1. Introducció

L'activitat d'aquest taller consisteix a donar solució als possibles reptes que els sorgeixen a les petites cooperatives valencianes, treballant de manera cooperativa entre diferent alumnat de diferents cicles formatius i en diferents centres educatius. En aquest cas, seria entre professorat de diferents centres educatius i a ser possibles, de diferents comunitats.

Perquè la solució sigui vàlida, s'haurà d'aplicar alguns dels ODS a la resolució del problema.

2. Objectiu de la recerca o experiència innovadora a l'aula

1- Fomentar l'esperit intraemprenedor.

2- Desenvolupament de les Soft skills: treball en equip, comunicació, presa de decisions, lideratge, compromís, motivació, empatia, resolució de problemes, resiliència.

3- Fomentar el coneixement i aplicació pràctica dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

4- Afavorir les sinergies que es poden donar en col·laborar entre centres educatius i amb cooperatives de treball associat.

5- Fomentar les relacions socials entre alumnat de diferents centres i cicles formatius.

3. Procediment i/o activitats desenvolupades

Per a realitzar el taller es duran a terme les següents activitats seqüenciades:

- Es distribuirà el grup de classe en subgrups de 5 persones que no siguin del mateix centre.

- S'explicarà el repte al qual li han de donar solució en el temps estipulat.

- El grup, utilitzant les dues plantilles que se'ls proporcionarà com a guia, hauran de buscar una idea creativa que doni solució al repte plantejat.

- Tota idea haurà d'incorporar com a mínim dos Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Acabat el temps de creació, el grup haurà de presentar davant la resta la idea proposada.
- El jurat (que seran les dues professores que organitzen el taller, juntament amb algun dels organitzadors del congrés) utilitzant una rúbrica, establiran un equip guanyador.

Els reptes han estat proposats per cooperatives valencianes que s'enfronten a aquesta problemàtica en el seu dia a dia. Són els següents:

REPTA 1: Com fer més atractius els cicles STEM a les dones

REPTA 2: Com dinamitzar i crear ocupació en entorns rurals

REPTA 3: Com eliminar la petjada de carboni en el transport de mercaderies

REPTA 4: Com fomentar l'increment de la natalitat al país

(Cada vegada que es realitza un taller es pot utilitzar un repte diferent)

4. Resultats i/o avaluació

Els resultats són molt satisfactoris, atès que persones que no es coneixen, comencen a cooperar i proposar solucions des del primer moment.

Resulta molt útil per a la distribució dels rols una petita presentació de cadascun d'ells a l'inici.

El fet que s'exposin les idees al final ofereix una visió més àmplia de les possibles solucions al problema plantejat que d'una altra forma no s'haguessin tingut en compte.

5. Conclusions

Considerem que és un taller molt motivador per als participants atès que en una sola activitat i en un curt espai de temps desenvolupa i posa en pràctica molts dels coneixements i habilitats per als quals s'ha anat preparant durant tot el cicle.

Pensem que és molt convenient que el professorat participi en aquesta mena d'activitats perquè després pugui ser el coordinador d'aquestes en el seu propi centre amb el seu alumnat i a més a més, amb altres centres.

TALLER D'AVALUACIÓ ALTERNATIVA SENSE EXÀMENS

Delgado Valdivielso, Rafael

^aIES Enrique Flórez. Departament de FOL.

Paraules clau: Avaluació; sistema alternatiu sense examens; activitats a realitzar pels alumnes; blogs; microentrevistes d'avaluació; procediment de qualificació.

1. Introducció

El present taller té el seu origen en una comunicació que vaig presentar en el 1r Congrés Nacional de Professors de FOL, celebrat a València l'any 2015, el títol dels qual va ser "No més examens! Si us plau! Vivim en el segle XXI", en la qual mostrava la meva preocupació per eliminar l'examen com a instrument d'avaluació, i la necessitat d'establir un sistema alternatiu.

A partir de llavors, he anat desenvolupant el meu propi sistema d'avaluació, en el qual no existeixen els examens, i l'objectiu és presentar-lo en format taller, i poder compartir-lo amb els assistents al congrés.

En el taller, es mostrarà detalladament el sistema utilitzat basat en la realització d'activitats per part dels alumnes, i com es configura per a poder establir una qualificació final d'acord amb l'aprenentatge de l'alumne, i consensuada amb aquest.

2. Objectiu de la recerca o experiència innovadora a l'aula

L'objectiu principal del taller és incidir en la possibilitat d'un sistema d'avaluació alternatiu, sense examens, a través d'unes activitats i estratègies que s'explicaran i treballaran en aquest, i que permeten la qualificació final de l'alumne mesurant el grau real d'aprenentatge, valorant l'esforç realitzat, i de manera transparent per a l'alumne, que aprèn a valorar el seu treball, i a veure els elements que ha de millorar per a aconseguir la qualificació final esperada, la qual cosa li fa responsable de la seva nota final, i li obra vies per a millorar-la amb el seu esforç.

Aquest objectiu general es pot traduir en els següents objectius específics:

2.1. Superar l'examen com a instrument d'avaluació

Presentarem alternatives a l'ús de l'examen com a instrument d'avaluació, que resultin més fiables per a la valoració de les competències professionals adquirides per l'alumne.

2.2. Establir un sistema d'avaluació sumativa, contínua i transparent que permeti establir una qualificació final, i sigui accessible i situï en l'alumne el control sobre la seva nota.

Configurarem un sistema d'avaluació complet, capaç d'arribar a una qualificació final, valorant l'aprenentatge real de l'alumne, des d'una perspectiva d'aprenentatge significatiu, i no des de la perspectiva d'un aprenentatge fonamentalment memorístic i conceptual.

2.3. *Desenvolupament de la responsabilitat de l'alumne i increment de la seva autonomia personal.*

Determinarem com el sistema d'avaluació incideix en aquest desenvolupament de la personalitat de l'alumne, i incideix en competències amb un clar caràcter professional, valorades per l'empresa, i interessants des del punt de vista de la seva ocupabilitat.

2.4. *Aprenentatge relatiu a la utilització d'instruments i tecnologies del segle XXI*

Establirem com integrar activitats d'avaluació que facilitin l'aprenentatge de l'alumne en la utilització de tecnologies del segle XXI, de manera fàcil, i progressiva, que li permetin familiaritzar-se amb l'ús d'aquestes tecnologies, i incorporar-les al seu bagatge professional.

2.5. *Desenvolupament de soft skills.*

Explicarem com el sistema d'avaluació, incideix en el desenvolupament de les soft skills de l'alumne, especialment en matèria d'habilitats de comunicació, negociació i desenvolupament personal.

3. Procediment i/o activitats desenvolupades

El procediment a seguir en la realització del taller serà l'exposició i explicació per a la seva utilització des d'un punt de vista totalment pràctic, del sistema d'avaluació utilitzat, que es tradueix fonamentalment en el següent:

El procediment d'avaluació s'articula en dues fases:

1. **Superació del mòdul professional.** S'aconsegueix obtenint un 5, que s'aconsegueix amb l'assistència regular a classe amb ganes d'aprendre, i la realització en temps, del qüestionari amb activitats obligatòries que s'indica en cada trimestre, com a tasca obligatòria.

2. **Obtenció d'una nota superior.** S'aconsegueix realitzant les diferents activitats voluntàries que es van proposant al llarg del curs. La principal activitat en aquest sentit serà la realització d'un blog personal de l'alumne, que vagi recollint els aprenentatges que es van produint al llarg del curs i que podrà incorporar integrades les altres activitats voluntàries que es proposin.

La nota final s'obtindrà considerant totes les activitats realitzades, no podent arribar a 5 si no s'han realitzat les activitats obligatòries, i podrà arribar a 10 si s'han realitzat totes les activitats proposades. Cada activitat realitzada per l'alumne sumarà per a la seva nota final. La nota final s'estableix en microentrevistes personals d'avaluació realitzades amb cada alumne.

Les activitats a realitzar comporten la presentació del sistema de treball i d'avaluació, que és objecte del taller, així com la reflexió i el debat col·lectiu sobre la naturalesa de les activitats que es poden establir com a activitats d'avaluació, i la possibilitat d'adaptació personal per a cada participant de les idees proposades.

Quant als materials emprats, es realitzarà una presentació oral amb diapositives que servirà d'introducció al taller, i en el desenvolupament del taller, utilitzarem com a materials els meus blogs en els quals es troba exemplificat el sistema d'avaluació, i que poden consultar-se en els següents enllaços.

<http://folparaelsigloxxi.blogspot.com/>

<https://eieparaelsigloxxi.blogspot.com>

Els recursos a utilitzar serán: aula amb ordinador, connexió a Internet, projector i ordinadors per als assistents.

4. Resultats i/o avaluació

Els resultats obtinguts en la valoració per part dels alumnes del sistema d'avaluació que es presenta a través del taller és molt positiu, i mostra un grau de satisfacció per part de l'alumnat, superior al corresponent als mètodes tradicionals d'avaluació basats en examens.

El procediment d'avaluació dels resultats és una enquesta de satisfacció de l'alumnat realitzada a final de curs, completament anònima, perquè l'alumne pugui respondre-la amb total sinceritat, en la qual se'ls interroga en relació amb la seva satisfacció amb el sistema d'avaluació emprat. Es mostrarà en el taller el procediment utilitzat, així com l'enquesta i els seus resultats.

5. Conclusions

En conclusió, es considera que el plantejament del taller pot ser d'interès per al professorat assistent, ja que pot proporcionar-los un sistema d'avaluació complet, que, si fora del seu grat, podrien començar a utilitzar en el seu treball diari, o almenys poder proporcionar-los algunes idees que podrien incorporar al seu sistema d'avaluació i que podrien reduir la importància de l'examen com a instrument d'avaluació.

D'altra banda, el taller espero que serveixi per a obrir un debat sobre la necessitat de revisar el sistema d'avaluació convencional, centrat en l'examen, i en tractar-se d'una proposta oberta i adaptable, que pugui enriquir-se amb les aportacions resultants de la pròpia realització del taller.

6. Referències bibliogràfiques

No es consideren referències bibliogràfiques, ja que tant sí com no, el procediment d'avaluació que es pretén mostrar en el taller és fruit de l'experiència pròpia, i de les influències rebudes de totes les experiències, lectures, vivències d'una trajectòria professional, que s'han integrat per a crear un producte propi, que beu de múltiples fonts, però no està inspirat en cap en particular, i que és en molts casos fruit d'assaig i error, i aprenentatge continu.

'Parla'm de tu. Elevator Pitch en la cerca d'ocupació.'

Escala Martínez, Bernat

Esteve Sanz, Sol

IES Jaume I. Ontinyent. (València), departament de FOL

Orientació; TIC; entrevista; comunicació; curriculum vitae

1. Introducció

El present taller té com a objectiu millorar la comunicació oral de l'alumnat utilitzant les noves tecnologies (TIC) així com fer més atractiu i funcional el Curriculum Vitae, introduint en el mateix una acte presentació de l'alumne/a a través d'un codi QR que substitueixi a la desfasada carta de presentació.

Cada vegada més les empreses sol·liciten als candidats que adjuntin una acte enregistrament explicant els motius pels quals desitgen el lloc de treball i parlin una mica de les seves competències, valors, etc. al costat del Curriculum vitae com a requisit previ a l'entrevista. Aquest factor no el podem oblidar des de les aules i l'hem de treballar amb l'alumnat per a millorar la seva inserció en el mercat laboral.

El desenvolupament del taller consistirà a ressaltar la importància de la comunicació oral en les presentacions, valorant el contingut, la paralingüística i la comunicació no verbal. Després d'una introducció teòrica, passarem immediatament a la part pràctica sol·licitant als participants que es descriguin en un paper amb un text d'uns 30-45 segons de lectura, esmentant la seva assistència al taller i detallant les expectatives sobre aquest.

Posteriorment per parelles i amb ajuda del telèfon mòbil, sortiran d'aula i es gravaran en l'escenari que considerin més oportú, en una comunicació d'impacte, amb frase d'enganxament i anomenada a l'acció. Posteriorment aquesta comunicació es treballarà mitjançant rúbriques ja preparades per a analitzar el resultat de la mateixa i la seva posterior incorporació al Curriculum Vitae mitjançant un codi QR.

2. Objectiu de la recerca o experiència innovadora a l'aula

2.1 Objectiu:

Millorar la pràctica docent, adquirint una nova perspectiva en l'elaboració dels CV. introduint noves tecnologies i documents visuals de l'alumnat que millorin el seu procés d'inserció professional.

2.2 Metodologia:

La metodologia a utilitzar és àgil, activa i participativa, on predomina l'acció per part dels participants, on poden desenvolupar el seu enginy i imaginació en la descripció i posterior

enregistrament dels seus coneixements, aptituds i valors per a després plasmar-los en el C.V. a través d'un codi QR.

2.3 Activitats:

El present taller exigirà un enregistrament en l'IES Vetllis e Vents per part dels participants que posteriorment podran mostrar i analitzar al costat de la resta de companys i companyes per a millorar el procés orientador dels seus alumnes.

Per a l'execució del taller es realitzarà una aula per a 20-25 persones amb projector i connexió a internet.

Durada: 60 minuts

3. Procediment i/o activitats desenvolupades

Tal com hem destacat en els apartats anteriors donarem inici al taller amb una breu introducció teòrica sobre l'Elevator Pitch i la seva utilitat des del punt de vista de la cerca d'ocupació, analitzant el paper de la comunicació, així com el contingut que ha de reunir el mateix.

Després d'això es convidarà als participants a elaborar el seu propi Elevator Pitch disposant, en primer lloc, d'un temps limitat a l'aula per a poder plasmar per escrit un text, d'una durada entre 30 i 45 segons, en el qual el participant es presenti, descrigui les seves competències, valors, etc., i expliqui el motiu de la seva assistència al taller, així com les expectatives que té en aquest.

Realitzat aquest pas sortiran de l'aula perquè, per parelles i amb l'ajuda dels telèfons mòbils, puguin realitzar l'enregistrament del seu Elevator Pitch servint-se del text que acaben de redactar per escrit i tenint en compte les pautes recomanades durant el taller quant a comunicació i contingut, triant per a això la localització del centre que considerin més apropiada.

Una vegada es disposi del vídeo s'analitzaran els resultats dels mateixos mitjançant rúbriques elaborades amb tal finalitat.

Finalment, i amb l'objectiu de proposar un sistema per a la millora de l'ocupabilitat del nostre alumnat, s'indicaran els passos per tal que el vídeo elaborat pugui ser inserit, mitjançant codi QR, en el Curriculum Vitae o en una targeta de presentació.

4. Resultats i/o avaluació

El present taller s'ha emportat a la pràctica durant el curs 2021-2022 i en el present curs, així com en les jornades d'orientació de Xest 2022.

Ha estat realitzat tant per alumnat de grau mitjà i grau superior amb una alta taxa de motivació i d'acceptació d'aquest, comprovat amb avaluacions de l'alumnat de la pràctica docent, així com a través del portafolis d'orientació professional presentat per aquests.

5. Conclusions

En aquest segle XXI on ja s'ha aconseguit amb escreix la seva majoria d'edat, hem d'estar a l'avantguarda en els processos d'ensenyament-aprenentatge. Tant les habilitats socials (Soft Skills) com les competències digitals seran claus per a la futura ocupabilitat del nostre alumnat. Amb aquest taller fem un pas més en la utilització de les TIC en els processos d'orientació professional, proporcionant eines a l'alumnat per a destacar en el mateix i fer més senzilla la seva inserció i incorporació al món laboral.

La sostenibilitat no és un camí, és un somni fet realitat

Magraner Escrihuela, Rosa María^a

Escrivá Olivares, María^a

Martí Ferrer, Carlos^a

Pons Blasco, José^a

Poquet Catalá, Raquel^a

Pascual Tomás, Natividad^a

Meló Grau, Raquel^a

Císcar Llopis, Isabela^a

Boix Moratal, Rosa María^a

Barquero Gregori, Aida^a

Malonda Sanz, Juan José^a

^aIES Tirant lo Blanc (Gandía), departament de FOL

Paraules Clau: Sostenibilitat; igualtat; emprenedoria; economia circular; creativitat artística i innovadora; interdisciplinarietat

1. Introducció

L'Agenda 2030 i els seus 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) persegueixen aconseguir un progrés social que no permeti que les persones més desfavorides es quedin enrere.

Fer realitat la igualtat de gènere forma part de l'eix vertebrador de cadascun dels 17 ODS. L'escola coeducativa garantirà el respecte dels drets humans, aconseguint la inclusió mitjançant economies que beneficien a totes les persones i cuiden del nostre medi ambient per a deixar una petjada de solidaritat, pau i progrés humà en les generacions futures.

El taller es vertebra mitjançant l'exposició de l'artista Valleró Tres Creus, antic alumne de l'IES Tirant lo Blanc de Gandia. A través del mateix es pretén recuperar tècniques de labors manuals tradicionals de punt de ganxo mitjançant la utilització de materials reciclats i sostenibles, amb els quals s'elaboren nous productes que generaran uns beneficis econòmics.

El projecte es planteja a través de reptes (metodologia ABP) i es realitza de manera interdisciplinària, amb la participació de les diferents famílies professionals del centre i coordinat pel departament de FOL.

2. Objectiu de la recerca o experiència innovadora a l'aula

Els objectius del taller són els següents:

- Aplicar la metodologia docent de l'aprenentatge basat en projectes.
- Treballar de manera cooperativa i interdisciplinària.
- Promoure la iniciativa emprenedora.
- Fomentar la igualtat en la cultura empresarial.
- Conscienciar sobre la necessitat d'implementar la sostenibilitat en les empreses.
- Valorar l'economia circular.
- Fomentar la innovació i creativitat.
- Recuperar la identitat cultural a través de la tècnica del ganxet.

3. Procediment i/o activitats desenvolupades

3.1. Repte:

Podem combinar productes de rebuig de cada família professional per a crear un nou producte que sigui rendible en el mercat?

La societat de consum en la qual estem immersos ens porta a l'acumulació de gran quantitat de peces de roba i altres materials susceptibles de ser reutilitzats que acaben en abocadors, afavorint la contaminació del medi ambient. És necessari plantejar-se una solució eficaç.

Per això es planteja a l'alumnat que creï productes a partir d'aquests materials donant-los així una segona oportunitat.

Fig. 1. Cartell Taller (Marí Just, J.F.)

3.2. Requisites:

- Que es generi un producte amb rendibilitat econòmica i comercial.
- Que el producte sigui sostenible i d'economia circular.
- L'alumnat participant ha de constituir-se com a empresa.
- Ha d'implicar la col·laboració de diverses famílies professionals del centre.
- Que qualsevol persona amb uns recursos mínims pugui dur a terme aquest negoci per a lluitar contra l'exclusió social.
- Que els materials siguin reciclats.

3.3. Materials necessaris:

Per a desenvolupar l'activitat s'utilitzen materials reciclats com a roba, rodes, cables elèctrics, fustes, metalls...

Així mateix, es necessitaran tisores i agulla de ganxet.

3.4. Metodologia:

La metodologia ABP té com a eix el rol actiu de l'alumnat, afavorint així la seva motivació i implicació acadèmica.

A més, el projecte s'està treballant per reptes de manera interdisciplinària entre les diferents famílies professionals. Les famílies de Fusta, Moble i Suro i Fabricació Mecànica s'encarreguen de l'elaboració dels diferents suports necessaris per a emmarcar els productes. La família d'Electricitat i Electrònica proporciona cables elèctrics per a teixir. La família de Sanitat aporta els taps de les mostres per a les proves. La família de Comerç i Màrqueting així com Administració i Gestió s'encarrega de la presentació i exposició dels productes, així com de la promoció i distribució de vendes. La família d'Instal·lació i Manteniment s'encarregarà de controlar que el procés productiu es desenvolupi amb totes les garanties de seguretat i salut. Finalment, el departament de FOL és l'encarregat de coordinar a les diferents famílies professionals, així com fer possible la posada en marxa del projecte empresarial.

4. Resultats i avaluació

L'avaluació del treball ha estat molt positiva. Entre els objectius que ens ha permès obtenir destaquen:

- 1.- Aprendre mitjançant la metodologia activa ABP.
- 2.- Fomentar el treball cooperatiu i en equip.
- 3.- Fomentar el treball interdisciplinari de diferents famílies professionals.
- 4.- Desenvolupar habilitats socials i d'emprenedoria.
- 5.- Aplicació dels mòduls teòrics a la pràctica.

5. Conclusions

El resultat d'aquesta experiència posa en valor la interdisciplinarietat i l'emprenedoria col·laborativa com a mecanismes per a la consecució d'un món més sostenible, inclusiu i solidari.

A través d'aquesta metodologia se'ns permet treballar el mòdul d'EIE com un projecte cooperatiu, s'aconsegueix una visió molt més pràctica dels continguts, es motiva molt més a l'alumnat i, sobretot, es desenvolupen tota una sèrie d'habilitats bàsiques per a la inserció en el món laboral. A més, treballar amb altres cicles formatius ha estat enriquidor, motivador i inclusiu.

Amb aquest repte s'ha impartit el currículum del mòdul d'EIE a través d'una nova metodologia activa on l'alumnat ha tingut un paper protagonista.

Considerem que aquest repte és molt interessant ja que ressalta en criteris d'igualtat una labor tradicionalment feminitzada per a connectar-la amb els ODS i aconseguir, a més de la creativitat, el progrés social incloent a les persones més desfavorides.

6. Referències bibliogràfiques

Chapman, K. J., Meuter, M. L., Toy, D., & Wright, L. K. (2010). Are student groups dysfunctional? Perspectives from both sides of the classroom. *Journal of Marketing Education*, 32(1), 39-49.

Florido, C., & Jiménez, J. Y. Santana I.(2011). Obstáculos en el camino hacia Bolonia: efectos de la implantación del Espacio Europeo de la Educación Superior (EEES) sobre los resultados académicos. *Revista de Educación*, 354, 629-656.

García Ramos, A. (2014). Aprendizaje basado en Proyectos: ¿funciona? Evidencias del Programa Andalucía. Recuperado de <http://evaluacion.es/2014/12/22/aprendizaje-basado-en-proyectos-funciona-evidencias-del-programa-andalucia-profundiza/>

Gimeno Sacristán J. (2008). *Educar por competencias, ¿qué hay de nuevo?* Morata. Madrid.

Holubec, E. J., Johnson, D., & Johnson, R. (1999). *El aprendizaje cooperativo en el aula*. Buenos Aires, Argentina: Editorial Paidós.

Homs, O. (2010). El desarrollo de las competencias profesionales en el sistema de formación profesional. *Herramientas: revista de formación y empleo*, (108), 30-39.

Pereira Pérez, M. Á. (2014). *Ocho claves del aprendizaje por proyectos*. PBL. CEDEC.

Perrenoud, P. (2012). *Cuando la escuela pretende preparar para la vida*. Barcelona: Editorial Graó.

"Millora de l'ocupabilitat a través de dinàmiques de emprenedoria en equip"

Luar Gullian Inchausti

Nerea Elozegui Arinzabarreta

Jon Zamora Juanes

Fundació Empra

Ocupabilitat; Emprenedoria; Projectes; Reptes; Soft Skills.

1. Introducció

La tendència actual en la qual ens trobem com a societat té a la incertesa com un dels factors més predominants. Això es deu al fet que, entre altres coses, a l'alt grau de volatilitat i nombrosos canvis que es van donant cada vegada amb més velocitat. És, justament, en aquesta gestió de la incertesa i en el grau de versatilitat i resiliència que determina la capacitat que els individus tenim per a poder anar salvant els obstacles i dificultats que permetin el nostre desenvolupament personal i professional.

L'emprenedoria compta amb una àmplia gamma de descripcions i significats. Per a Fundació Emplea, entitat que ens dediquem al desenvolupament de projectes innovadors d'ocupació i desenvolupament territorial, l'emprenedoria es tracta d'una de les eines més efectives per a la millora de l'ocupabilitat de les persones. Aquelles que tenen l'oportunitat d'experimentar un procés d'emprenedoria, s'exposen i sotmeten constantment a una gran diversitat de situacions que requereixen de la posada en acció de totes les seves habilitats i coneixement i, el més important, els empeny a haver de descobrir processos i mètodes propis per a cobrir les necessitats amb les quals es vagin trobant pel camí (falta de coneixements específics, manca d'una habilitat concreta, etc.).

Les persones que han viscut un procés d'emprenedoria, independentment de quin ha estat el resultat, tindran una sèrie d'experiències, coneixements i habilitats que seran molt valorades en el mercat laboral. Encara més, aquestes persones tindran més possibilitats d'enfrontar-se de manera més efectiva a la incertesa i els canvis que es produeixen en el seu entorn en comparació amb altres persones que no hagin tingut la mateixa oportunitat.

Aquest es tracta del context pel qual, a Fundació Emplea, portem desenvolupant i implementant com a concepte i metodologia l'emprenedoria com a eina i mitjà de millora i activació de les persones i, en aquest cas, al llarg dels processos formatius de l'alumnat que es troba cursant la formació professional amb l'objectiu de complementar-la i fer-la més integral.

2. Objectiu de la recerca o experiència innovadora a l'aula

L'objectiu del taller és realitzar una prova vivencial sobre la metodologia que empra el projecte Nou Vinalopó, que situa l'emprenedoria com un mitjà per al desenvolupament competencial i activació dels joves.

La clau principal d'aquesta metodologia es centra en tres aspectes clau: L'ACCIÓ, AMB MAJÚSCULES, la reflexió i l'observació individual.

Per això, durant el taller viurem aquestes tres fases de la metodologia, generant aprenentatges comuns després de l'acció que puguin ajudar a la implantació d'una metodologia d'aquest tipus a les aules de les diferents FP's.

3. Procediment i/o activitats desenvolupades

La primera activitat tracta el desenvolupament d'un REpte REAL proposat per una empresa o entitat externa, que serveix com a eina d'aprenentatge de la dinàmica. Els equips de treball, que es conformaran res més conèixer a les persones assistents a la dinàmica, tindran 30 minuts per a dissenyar i presentar una solució al repte presentat per l'empresa.

El repte, igual que en la metodologia original en la qual es basa el taller, podrà ser de qualsevol tipus. Provindrà sempre d'una necessitat real i serà presentat per un representant de l'empresa o entitat protagonista.

Exemples de reptes amb els quals s'han treballat:

- Repte d'entitat privada: Associació d'hostalers de Pamplona durant l'època de pandèmia COVID-19. ***“Com habilitar una solució des de l'associació d'hostalers perquè els negocis sense enviament a domicili puguin continuar la seva activitat?”***
- Repte d'entitat pública: Ajuntament de Sant Martí d'Unx (Navarra). ***“Com puc generar un servei d'habitatge que faciliti i faci més accessible el lloguer en les zones rurals als joves navarresos?”***

Per a resoldre el repte, els equips transcorreran per diverses fases pre-dissenyades que els permeten la seva resolució: Anàlisi de la problemàtica; ideació; definició de la idea i la seva presentació a través d'un pitching, en el qual cada equip compta amb 30 segons per a exposar la seva idea.

Després de viure aquesta intensa experiència, en els últims 20-25 minuts es reflexionarà sobre la metodologia experimentada, aportant alguns elements clau sobre el viscut en el taller i com s'extrapolen a la metodologia habitualment, generant conclusions comunes sobre l'esdevingut i aprenentatges obtinguts.

4. Resultats i/o avaluació

El principal resultat esperat serà que les persones assistents al taller puguin manifestar si han experimentat, en l'espai de 30 minuts, les sensacions de pressió i responsabilitat necessàries perquè els hagin empoderat a treballar i coordinar-se de la millor manera possible.

Aquesta sensació de responsabilitat és el principal element de tracció del creixement i l'aprenentatge dels joves, ja que el context generat és el que empeny als joves a posar el màxim de les seves capacitats en favor de la resolució del repte, possibilitant una activació i desenvolupament de les seves competències.

5. Conclusions

La relació amb l'entorn per a generar contextos de treball reals, resulten efectius al mateix temps que enriquidors per al procés d'aprenentatge de l'alumne. A més d'això, resulten una oportunitat de contacte amb el món real (futurs emprats i emprenedors) i els propis centres formatius (que són membres d'un entorn i comunitat).

“Mirades de Futur”: impulsant l'economia social i solidària des de l'AULA EMPRÉN

ESSCOOP. Xarxa de foment de l'Economia Social i Solidària (ESS)
en l'educació.

**Paraules clau: empenedoria; economia social i solidària; cooperativisme;
AULA EMPRÉN; EIE; transformació social.**

1. Introducció

Des del curs 2021-22, la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport ha treballat en la implantació en els centres del programa EMPRÉN (Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, 2023), que té entre els seus objectius el foment de la cultura empenedora en els centres de Formació Professional promovent l'ús de metodologies actives que millorin la capacitat de l'alumnat per a la generació d'idees i la creació d'empreses. A més, EMPRÉN planteja la necessitat de treballar l'empenedoria des de valors imprescindibles per a fer front als reptes que planteja l'entorn actual com són la cooperació, la solidaritat, el treball en equip i la innovació.

La xarxa ESSCOOP (ESSCOOP, 2023), creada a la fi de 2020 i integrada per professorat de FOL i professionals del cooperativisme i de l'economia social i solidària, té com a objectiu treballar per la inclusió de valors i actituds com la col·laboració, la intercooperació, el suport mutu o la sostenibilitat ambiental com a alternativa als valors del model econòmic hegemònic convencional.

Entre les activitats de la xarxa durant els últims cursos, a més de la creació d'una biblioteca de recursos i l'enviament d'un butlletí electrònic a 2.500 persones, de les quals són docents la gran majoria, es troba l'exposició “Mirades de Futur”¹, (Mirades de Futur, 2023) un recurs didàctic en format exposició que té com a objectiu reflexionar a les aules sobre les possibilitats de desenvolupar idees socialment transformadores per a fer front als reptes que

Autores/és de Mirades de Futur:

- Moscardo, Rosalia. Professora de l'especialitat de FOL en l'Institut la Costanera de Xàtiva.
- Pérez, Salva. Doctor en Economia Social i membre de REES PV.
- Albors, Pepe. Responsable de desenvolupament empresarial de FEVECTA.
- Rom, Esther. Professora de Batxillerat a Florida Secundària de Catarroja.
- Menges Església, Vicent. Doctor en Història Contemporània. Col·laborador de FEVECTA.
- Gandia, Joan. Llicenciat en Empresarials i col·laborador de FEVECTA.

- Navarro, Miquel. Professor de Secundària a Florida Secundària de Catarroja.
- Rodríguez, Pilar, Diseñadora gràfica

planteja el món actual en termes de sostenibilitat social i mediambiental. Es planteja com una eina facilitadora per a el/la docent dirigida a introduir el potencial transformador del cooperativisme i de l'economia social i solidària, que ja ha implicat la participació de prop de 400 alumnes/as de més de 10 centres de la Comunitat Valenciana.

2. Objectiu de la recerca o experiència innovadora a l'aula

L'objectiu és convidar a imaginar maneres diferents de les habituals per a dur a terme activitats econòmiques i empresarials de manera que l'alumnat trobi que pot contribuir a la construcció d'una societat i una economia diferents on es puguin generar i compartir idees, iniciatives i projectes que posen davant la vida. A més, aquest recurs té també com a objectiu acostar el món de l'economia social i solidària als centres educatius per a, a partir d'un primer contacte, aconseguir desenvolupar formes de col·laboració més estretes i estables entre centres educatius i entitats de l'economia social i solidària.

El taller que presentem té els següents objectius específics:

- Capacitar al docent per a la dinamització d'aquest recurs didàctic a l'aula d'emprenedoria.
- Vivenciar el procés de realització del taller que posteriorment es plantejarà a l'alumnat.
- Donar a conèixer l'economia social i solidària entre el professorat de Formació i Orientació Laboral.
- Connectar al professorat amb inquietud cap a l'emprenedoria social i ampliar la xarxa ESSCOOP afavorint la col·laboració entre docents i entitats externes.

3. Procediment i/o activitats desenvolupades

1.1. Dinàmica del taller

La dinàmica de treball a desenvolupar en el marc del Congrés inclou:

- Presentació de la xarxa ESSCOOP com a plataforma de col·laboració entre el món de la formació i el de l'economia social. Es presentaran les persones dinamitzadores.
- Breu explicació dels objectius i la metodologia del taller.
- Introducció a les bases de l'economia social i solidària. De manera senzilla i mitjançant esquemes bàsics es donarà a conèixer al professorat participant la seva rellevància.
- "Mirades de Futur": objectius i origen del projecte. Es projectarà un breu vídeo realitzat amb la participació de l'alumnat del CIFP La Costera-Xàtiva.
- Presentació de l'activitat: Transformar la realitat des de l'economia social i solidària, on s'explicarà el procés que els participants del taller desenvoluparan i que serà similar al que es realitzi a l'aula amb l'alumnat.
- Presentació i visita de l'exposició (mostra de 5 panells d'un total de 15, amb contingut ampliable en QR i realitat augmentada).

- Identificació de desafiaments socials de l'entorn. Per al treball d'anàlisis dels desafiaments es crearan equips de fins a 6 persones. Cada equip abordarà l'anàlisi d'una problemàtica identificada en un dels panells.
- Des de la problemàtica a la solució, buscaran, des de la informació que es posseeix, les diferents alternatives per a solucionar el problema.
- Presentació de solucions en suport audiovisual. Després de l'anàlisi, mostraran la solució a través d'un vídeo.

Finalitzada l'activitat amb el professorat del taller es portarà a terme una anàlisi del procés i de les possibilitats del seu desenvolupament a l'AULA EMPRÉN dels centres educatius (competències transversals, projecte interdisciplinari, digitalització, entre altres).

1.2 Figures

Fig. 1. Panell 0. Presentació

Fig. 2. Panell 7. Salut mental

Fig. 3. Panell 8. Finances ètiques i solidàries

Fig. 4. Panell 11. Habitatge assequible Fig. 5. Panell 14. Cooperativisme

4. Resultats i/o avaluació

El resultat principal que s'espera aconseguir amb aquesta proposta és acostar la perspectiva de l'economia social i solidària al professorat de Formació i Orientació Laboral a partir de la realització d'un taller basat en l'exposició "Mirades de Futur". Es tracta per tant d'ampliar l'abast i l'impacte d'aquest recurs amb l'objectiu d'ampliar les activitats que es realitzen a les aules d'emprenedoria.

L'avaluació del taller es durà a terme mitjançant instruments que proporcionin retroalimentació entorn de la utilitat de l'exposició i les seves possibilitats de translació a l'alumnat, recollint possibles millores del recurs.

5. Conclusions

Amb aquest taller, el desig d'ESSCOOP és contribuir a l'enriquiment del programa EMPRÉN des de la perspectiva de l'economia social i solidària posant-nos a la disposició de l'administració educativa i dels docents interessats en una línia de treball compromesa amb la transformació social.

6. Referències bibliogràfiques

Conselleria de Educación, Cultura y Deporte (15 de febrero de 2023). Programa Emprén. <https://ceice.gva.es/es/web/formacion-profesional/empren>

ESSCOOP (15 de febrero de 2023). Qué es ESSCOOP. <https://www.esscoop.red/la-red/que-es>

Ley Orgánica 3/2022. Ordenación e integración de la Formación Profesional. 31 de marzo de 2022. BOE nº78. Mirades de Futur. (15 de febrero de 2023). <https://miradesdefutur.esscoop.red/>

Pensament en estat crític

L. Tomás Gutiérrez

Centre Públic Integrat de Formació Professional Corona d'Aragó (Saragossa). Departament de FOL.

Pensament crític; preguntar; reflexionar; curiositat; filosofia.

1. Introducció

El preàmbul de la Llei orgànica 3/2022, de 31 de març, d'ordenació i integració de la Formació Professional fa al·lusió a les capacitats que les persones necessiten per arribar a ser el que decideixin, segons les seves motivacions. L'adquisició d'aquestes capacitats és la clau per a aconseguir la realització professional plena.

El pensament crític ha d'integrar-se en aquestes capacitats perquè ens permet entendre el context que ens envolta, qui som i el paper que podem i volem exercir en ell. Entendre la realitat ens situa en una millor disposició per a fer eleccions personals, formatives i professionals encertades.

El desenvolupament de la capacitat crítica està relacionat amb l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible 4: "Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tots".

Aquest taller té dos objectius: en primer lloc, planteja la necessitat de practicar el pensament crític a l'aula. En segon lloc, proposa tècniques i pràctiques concretes de fàcil aplicació per a treballar-ho en el mòdul de FOL.

El taller es recolzarà en una presentació i es crearà una pàgina web o blog que reculli el contingut i proporcioni recursos addicionals.

2. Objectiu de l'experiència innovadora a l'aula

L'objectiu d'aquesta experiència és prendre consciència de l'important que és pensar críticament i aprofitar l'oportunitat que ens brinda l'aula i el nostre mòdul de FOL per a practicar.

2.1 Què és el pensament crític?

Per a Richard Paul i Linda Elder en la seva mini-guia per al pensament crític. Conceptes i eines, "aquell que pensa críticament té un propòsit clar i una pregunta definida. Qüestiona la informació, les conclusions i els punts de vista. S'obstina a ser clar, exacte, precís i rellevant. Cerca aprofundir amb lògica i imparcialitat."

El pensament crític és una manera de pensar que pot exercitar-se i millorar-se de manera autònoma, i els professors podem propiciar el seu exercici fent veure als alumnes la dinàmica que hi ha darrere d'un pensament de qualitat.

2.2 Per què és important?

Per a Richard Paul i Linda Elder, "la nostra qualitat de vida i del que produïm, fem o construïm depèn, precisament, de la qualitat del nostre pensament. El pensament de mala qualitat es paga tant en diners com en qualitat de vida."

L'excel·lència en el pensament ens conduirà a una vida més conscient, una major comprensió del context i a una presa de decisions més encertada.

2.3 Per què a l'aula?

L'aula és un context privilegiat per a treballar el pensament crític. Unes certes activitats només es poden fer a classe i algunes necessiten aquest context presencial per a desplegar tot el seu potencial: preguntar, debatre, intentar resoldre un dilema, expressar una opinió, escoltar i respectar altres idees, donar a tots l'oportunitat de participar, evolucionar des de la postura inicial, sentir que és un lloc propici per a enriquir-se i també créixer en companyia dels altres.

2.4 Pensem de manera crítica els professors?

Molts professors pensem críticament de manera intuïtiva en preguntar-nos com millorar la nostra pràctica docent en un context canviant.

Per a aprofundir, es faran recomanacions de llibres i autors.

3. Activitats desenvolupades

En aquest apartat es descriuen tres maneres d'abordar el pensament crític a l'aula. S'indicaran quines condicions han de donar-se per a treballar amb garanties d'èxit, quin ha de ser el paper del professor i què podem esperar dels alumnes.

3.1. Proposta 1. Fer-se preguntes.

Aquesta proposta és una adaptació de la dinàmica que planteja el filòsof José Carlos Ruiz, en el seu llibre *L'Art de Pensar* (2019) per a nens i que busca que els estudiants formulin preguntes a partir d'una imatge. Posteriorment, es posen en comú les preguntes i se seleccionen les més importants per a comentar-les.

Dur a terme aquesta dinàmica de manera contínua, aconseguirà que els alumnes es qüestionin cada vegada coses més interessants i profundes. En el taller s'explicarà com dur a terme aquesta dinàmica a l'aula de FOL.

3.2. Proposta 2. Dilemes i debats.

Partint dels *FiloRetos* que Eduardo Infante proposa a *Filosofia al carrer* (2019) es proposaran alguns dilemes relacionats amb el mòdul de FOL, explicant també com convertir unes certes notícies o preguntes en un debat. Els dilemes sempre són un agradable repte per a la ment perquè conviden a la discussió i el debat, i són sempre ben rebuts pels alumnes.

3.3. Proposta 3: Retornar les preguntes dels alumnes.

Aquesta pràctica és una adaptació molt simplificada del mètode socràtic, que parteix del que pensa l'interlocutor sobre alguna cosa i l'ajuda a descobrir o a revelar la veritat a força de formular preguntes, perquè per si mateix, faci aquest camí descobrint les contradiccions.

Que un alumne faci una pregunta pressuposa interès i curiositat, i totes dues coses han de ser objecte del màxim respecte i consideració.

S'explicarà com podem aprofitar les preguntes dels alumnes per a estimular la seva reflexió, la cerca de respostes i la valoració sobre què seria millor o més convenient.

4. Resultats.

Aquesta proposta es basa en la meua pròpia experiència a l'aula. Oferiré una sèrie de reflexions sobre l'efecte que he observat que té en els alumnes.

5. Conclusions

Val la pena introduir petites pràctiques a classe amb la finalitat d'estimular el pensament crític en els alumnes. Es justificarà la seva importància i la influència que pot tenir en quant a la presa de decisions personals i professionals.

6. Referències bibliogràfiques

Infante, E. (2019) *Filosofía en la calle*. (10ª edición). Editorial: Ariel.

Paul, R y Elder, L (2003) *La mini-guía para el Pensamiento crítico. Conceptos y herramientas*. Fundación para el pensamiento crítico. Recuperado de <https://www.criticalthinking.org/resources/PDF/SP-ConceptsandTools.pdf>

Ruiz, J. (2019). *El arte de pensar para niños*. (2ª edición) Editorial: Toromítico.

Propostes didàctiques per l'assignatura de Cultura Jurídica i Democràtica. Curs 2022/2023

De Santos Martínez, María Eugenia

IES Font de Sant Lluís (València). Departament de FOL

Paraules clau: cultura jurídica i democràtica; pràctica docent; FOL; innovació educativa; recerca docent; ODS; Agenda 2030; democràcia a l'aula.

1. Introducció

El començament de curs sens dubte implica nous reptes i una nova matèria, un doble desafiament. En aquest cas hem triat conscientment, per la qual cosa després de la pràctica diària a l'aula, decidim per primera vegada compartir aquestes experiències en forma de taller.

Citant a la presentació curricular de l'assignatura: "La matèria Cultura Jurídica i Democràtica engloba sabers relacionats amb el Dret. El Dret, inspirat en valors de llibertat, justícia i igualtat, estableix l'ordre necessari de la convivència humana, i té una important influència en qualsevol àmbit social, afectant la persona tant de manera individual com col·lectiva".

Comencem amb objectius, la necessitat de crear materials, la cerca de recursos i la creació d'activitats. D'aquesta manera, sorgeix el motiu per a compartir i presentar la meua pràctica d'aula amb altres companys i companyes de FOL.

Per a posar en context, l'assignatura de Cultura Jurídica i Democràtica, nova a la Comunitat Valenciana, s'ha implantat per primera vegada aquest curs 2022/2023 i entronca amb quatre diversos objectius de Batxillerat:

- a) Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució Espanyola, així com pels drets humans, que fomenti la corresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.
- b) Consolidar una maduresa personal, afectiva-sexual i social que li permeti actuar de manera respectuosa, responsable i autònoma i desenvolupar el seu esperit crític. Prevenir, detectar i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials, així com les possibles situacions de violència.
- c) Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats entre dones i homes, analitzar i valorar críticament les desigualtats existents, així com, el reconeixement i ensenyament del paper de les dones en la història i impulsar la igualtat real i la no discriminació per raó de naixement, sexe, origen racial o ètnic, discapacitat, edat, malaltia, religió o creences, orientació sexual o identitat de gènere o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

h) Conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seva evolució. Participar de manera solidària en el desenvolupament i millora del seu entorn social.

Els objectius que ens plantejem en Cultura Jurídica i Democràtica se sintetitzen en:

- Acostar a l'alumnat al món del Dret.
- Fomentar una ciutadania democràtica, cívica i responsable.
- Conèixer els drets i obligacions propis i aliens del nostre ordenament jurídic, així com el funcionament d'Estat de Dret.
- Contribuir al procés de presa de decisions acadèmica i professional de l'alumnat.
- Realitzar argumentacions jurídiques relacionades amb la realitat personal, social i econòmica, defensant i justificant les seves opinions mitjançant la interpretació de la llei i el respecte als drets humans.
- Reflexionar sobre la responsabilitat conjunta de tota la societat en el compliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible i l'Agenda 2030.

D'altra banda, l'objectiu d'aquest taller és doble:

- Compartir experiències educatives en un fòrum expert.
- Reflexionar sobre el procés ensenyament-aprenentatge i recerca docent en una matèria nova i nova de manera que puguem afegir elements de millora.

2. Objectiu de l'experiència innovadora a l'aula

Hem pretès abordar la matèria des d'un enfocament basat en l'adquisició de competències a través de metodologies actives i interactives, tractant que la matèria sigui pràctica, i l'alumnat traslladi aquest aprenentatge mitjançant l'ús de les noves tecnologies.

La interacció amb l'alumnat ha estat contínua, ja que a través del diàleg, de la realitat jurídica que ens acompanya en el nostre dia i dels interessos de l'alumnat hem tractat de valorar la democràcia com l'essència de la convivència i de la participació ciutadana.

L'enfocament competencial es basa en metodologies actives i interactives, la qual cosa implica una participació constant i una certa llibertat creativa en algunes de les activitats desenvolupades.

Objectius de la pràctica docent:

- Fomentar l'anàlisi crítica de la realitat davant situacions d'injustícia social i que l'alumnat pugui fonamentar les seves opinions d'acord amb els valors democràtics i els seus drets com a ciutadans.
- Orientar en les decisions acadèmiques futures de l'alumnat mitjançant una visió atractiva del Dret.
- Crear espais de diàleg i respecte on l'alumnat pugui expressar les seves opinions i inquietuds davant la realitat social i política canviant.
- Estimular l'aprenentatge associat a la matèria mitjançant l'ús d'eines TIC diverses i pertinents.
- Transmetre la importància de les nostres decisions com a ciutadans en temes transversals relacionats amb els ODS i la pròpia matèria, fonamentalment: la salut i el benestar, la

igualtat de gènere, el treball decent, la fi de la pobresa, la correcció de desigualtats, la pau, la justícia i institucions sòlides.

1.1. Projectes en Cultura Jurídica i Democràtica

Al llarg del curs s'han plantejat els següents projectes:

Primer trimestre.

Exposició col·lectiva 'Drets Humans Avui'. Els ODS des de l'enfocament dels Drets Humans (figures 1 a 6).

Fig. 1. Targetes ODS (Elaboració pròpia)

Fig. 2 Targetes Drets Humans (Elaboració pròpia)

Fig. 3 Exposició Col·lectiva 'Drets humans'

Fig. 4 Exposició col·lectiva 'Drets humans avui'

Figura 5 Targetes exposades sobre els Drets Humans.

Figura 6. Taller sobre els Drets Humans per Nadal.

Segon trimestre.

- 'Muntem un partit polític' (enfocament ODS). Figures 7 i 8.
- Simulació judici laboral'. Figures 9 i 10.

Figura 7. Urna electoral. 'Muntem un partit'.

Figura 8. Campanya 'Muntem un partit'.

Figura 10. Targetes rols simulació 'Judici Laboral'.
provincial de València.

Figura 11. Visita a la Ciutat de la Justícia. Audiència

Figura 12. Mapa mental. Característiques
de la relació laboral.

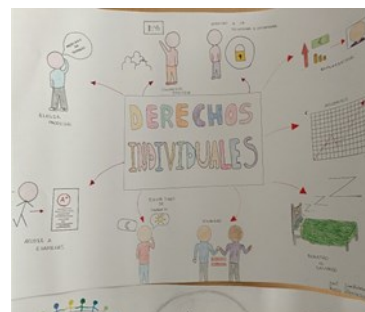

Figura 13. Mapa mental. Drets
individuals dels treballadors

Tercer trimestre (en fase de preparació).

- 'Mediem?'. Resolent conflictes entre particulars.
- Ciutat CJD. Creació d'una ciutat virtual amb Minecraft Education (en funció de l'accessibilitat a la plataforma de Microsoft amb la identitat digital de l'alumnat).
- 'CSI Fuente San Luís. Aproximació a la recerca criminal.

3. Activitats desenvolupades

Les tasques, activitats i projectes han tractat de respondre al DUA (Disseny Universal de l'Aprenentatge), ja que han adoptat diferents formats (digitals i no digitals), diferents tipus de resposta (lectura, presentació, defensa, diàleg, etc.) i diferents maneres de motivar a l'alumnat d'acord amb les seves vivències, interessos i inquietuds.

A continuació, a manera de taula s'ha elaborat un llistat no exhaustiu amb les principals activitats i projectes desenvolupats en el curs 2022/2023.

Taula 1. Situacions d'aprenentatge, TIC i recursos.

Situaciones de aprendizaje	TIC (t)	Recursos (T)
Línea del tiempo juristas en la historia	Infografía	CANVA
Grupos de discusión sobre temas diversos sobre Todólogos, Teoría de menor no maduro, El consentimiento, ¿Las redes sociales son democratizadoras?, etc.	BLOG	A Con mi toga y mis tacones (y otros) https://conmitogaymistacones.com/2020/08/25/todologia-mas-pseudoderecho/
Democracia y redes sociales. Decálogo de comportamiento.	Póster digital	CANVA o similar
Investigación sobre participación ciudadana	Web Ayto. De Valencia	Libre office
Delitos de odio	Word	Libre office
Los ODS de los niños y las niñas en el mundo	Padlet	Aula de informática https://padlet.com/medesantos/noticias-ods-en-el-mundo-para-ni-as-y-ni-os-660fr1x1rgi5o29v
Exposición colectiva 'Los Derechos Humanos Hoy' (enfoque ODS)	Informes y publicaciones digitales	Póster con CANVA o similar
Los Montamos un partido político (camapaña electoral)	Folleto electoral	Los CANVA o similar, para: programa electoral, caja/urna electoral y papeletas electorales.
Los Caso práctico ¿Vencedores o vencidos? (crímenes contra la humanidad)	Película ¿Vencedores o vencidos?	Libre office
Mapa mental (derechos y deberes de las personas trabajadoras)	No precisa	Cartulinas, rotuladores y diccionario de visual thinking
¿Quién es quién? (en el mercado de trabajo, en la economía en la empresa y en el ámbito jurídico)	Padlet	Muro colaborativo https://padlet.com/medesantos/qui-n-es-qui-n-yqk0zsfmozf3jcih
Foro de debate 'Desigualdad Laboral'	Test INE Eurostat	Aula de informática, fotocopia con tablas y Pizarra
Simulación de un juicio laboral	Vídeo UV	Guión, disfraces, mazo.
Profesionales invisibilizadas (profesiones femeninas invisibles)	Panel con Wakelet	Aula de informática

4. Resultats i/o avaluació

L'avaluació de la pràctica docent de l'assignatura es realitza des de tres enfocaments: la d'alumnat (avaluació del procés d'aprenentatge), l'alumnat entre si (avaluació entre parells) i de la professora (autoavaluació).

Per aquest motiu realitzem:

- rúbriques d'avaluació específiques (pròpies o externes que han estat adaptades),
- llistes d'acarament per a les dinàmiques de grup,
- formulari per a l'avaluació entre parells i puntuació en padlet (entre companys/es),
- test d'autoavaluació docent,
- qüestionari en línia destinat a l'alumnat per a l'avaluació de la pràctica docent.

5. Conclusions

A manera de conclusió podem de dir que algunes de les activitats poden ser extrapolades a altres mòduls o matèries curriculars en les quals el professorat de FOL té atribució docent.

Considerem que l'aprenentatge servei és un nou repte sobre el qual hem de continuar plantejant noves activitats grupals a través de la col·laboració amb entitats públiques, d'aquesta manera posarem en pràctica el deure de ciutadania.

Finalment, l'experiència docent que compartim es va construint dia a dia, avaluació avaluació i curs a curs. Al tancament d'aquestes conclusions la tasca d'aquesta matèria acaba de començar i queda molt a fer, aprendre, programar, i practicar per a edicions futures.

6. Referències bibliogràfiques

Banco de rúbriques. CEDEC. Intef. Proyecto EDIA.

Castillo Arredondo, S.; Cabrerizo Diago, J. (2006): "Prácticas de Evaluación Educativa". Editor: Juan Luis Posadas.

DECRETO 108/2022, de 5 de agosto, del Consell, por el que se establecen la ordenación y el currículo de Bachillerato. (DOCV de 12 de agosto de 2022). [chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://dogv.gva.es/datos/2022/08/12/pdf/20_2_7578.pdf](https://dogv.gva.es/datos/2022/08/12/pdf/20_2_7578.pdf)

McKernan, J. (1999): "Investigación-acción y currículum". Ed. Morata.

Vaello Orts, J. (2005): "Las habilidades sociales en el aula". Ed. Santillana.

Willy Wonka versus Mestra Monòtona

López Romero, Susana

^aIES Rierol Profund, Rota, Cadis, departament de FOL Junta d'Andalusia

Paraules clau: fuga room, innovació educativa.

1. Introducció

El taller que presento: Willy Wonka versus Mestra Monòtona, és un escape room educatiu relacionat amb la innovació a l'aula.

Està pensat per a la realització en grups grans subdividits en petits grups que treballen de manera simultània superant una sèrie de proves, totes elles "analògiques" per a aconseguir en un repte final col·laboratiu trobar la clau per a "escapar" d'una habitació.

2. Objectiu de la recerca o experiència innovadora a l'aula

En aquesta secció es farà referència als objectius perseguits en plantejar aquesta pràctica docent.

1. Motivació de l'alumnat en l'aprenentatge

L'ús de metodologies relacionades amb la gamificació augmenta la motivació i la participació, despertant l'interès per les activitats realitzades. És una activitat lúdica i desafiadora que pot motivar i augmentar el compromís de l'alumnat.

2. Comunicació, treball en equip, resolució de problemes

Han de posar en joc les seves habilitats personals de comunicació, la seva habilitat per a treballar en equip, la seva capacitat per a resoldre problemes. Requereix de la col·laboració dels participants per a resoldre els desafiaments i escapar de l'habitació, això fomenta el treball en equip.

3. Promoure l'aprenentatge actiu

Involucra a l'alumnat en un procés d'aprenentatge de manera activa, proporcionant-los una experiència pràctica que els permet aplicar l'aprenentatge en un context realista

4. Fomentar la creativitat i el pensament crític

Han d'enfrontar desafiaments i resoldre problemes complexos el que els ajuda a desenvolupar el pensament crític, així com a activar el pensament divergent o lateral i ser creatius.

3. Procediment i/o activitats desenvolupades

Aquesta secció haurà de ser clara i concisa, limitant-se a les activitats realitzades, així com el procediment emprat per a portar-la a la pràctica i una petita descripció dels materials emprats.

Preparació prèvia: Abans de l'inici del taller, es requereix d'una preparació prèvia de l'aula, penjant diferents elements en les parets que són necessaris per a resoldre les proves. Les taules dels

equips han d'estar distribuïdes uniformement per l'estada amb el material necessari per a cada equip. Cal lliurar unes xocolatines a cadascun dels participants o tenir-les amagades per la sala.

Onboarding: per a introduir el joc es realitza una breu paròdia entre personatges, Willy Wonka i Mestra Monòtona, es formen equips amb tiquets daurats i gominoles.

Desenvolupament: els equips decideixen com repartir-se el treball i hauran de superar 3 proves cadascun, per a superar les proves s'ajudaran de les instruccions contingudes en uns sobres i dels elements repartits per la sala. Hauran de resoldre-les per a obrir les caixes dels seus equips, una vegada obertes per tots els grups, resoldran una prova final amb el que hauran trobat, que donarà com a resultat la clau per a l'obertura d'un Criptex que contindrà la clau per a escapar de l'habitació.

4. Resultats i/o avaluació

Els resultats esperats d'un Escape Room són diversos i estan relacionats amb els objectius educatius específics que es busquen aconseguir. Alguns dels resultats esperats més comuns són els següents:

1. Millorar la comprensió i l'aplicació de conceptes: un Escape Room ben dissenyat ha de permetre que els estudiants compreguin en un context pràctic. Això ha de reflectir-se en una millora de la capacitat dels estudiants per a utilitzar el coneixement adquirit en la resolució de problemes.
2. Desenvolupament d'habilitats de pensament, crític i resolució de problemes: els Escape Room educatius estan dissenyats per a desafiar als estudiants i fomentar el desenvolupament d'habilitats de pensament crític i resolució de problemes. S'espera que l'alumnat millori la seva capacitat per a analitzar.
3. Foment de la col·laboració i el treball en equip: amb aquesta mena d'activitats que requereixen la col·laboració i el treball en equip per a tenir èxit, s'espera que l'alumnat millori les seves habilitats per a treballar amb uns altres, comunicar-se efectivament i prendre decisions col·lectives.
4. Augment de la motivació i el compromís: els Escape Rooms educatius són una forma divertida i interactiva d'aprendre. Després de participar-hi, s'espera que l'alumnat se senti més motivat i compromès amb el procés d'aprenentatge.
5. Avaluació de la comprensió i l'aprenentatge: els Escape Rooms educatius poden proporcionar una forma alternativa i efectiva d'avaluar la comprensió i l'aprenentatge dels estudiants.
6. S'espera que l'alumnat mostri un major nivell de compromís i retengui millor la informació apresada després de completar una activitat.

5. Referències bibliogràfiques

Bausch, M. E., & Shaha, S. H. (2018). Using an escape room as a capstone experience in a graduate program.

Journal of Educational Technology Systems, 47(1), 107-121.

de la Torre, D. J., & López, E. J. (2019). Designing educational escape rooms: A guide for educators. *Journal of Educational Technology Systems*, 47(4), 418-432.

Ford, K., & Abraham, C. (2018). Escaping the classroom: An escape room experience for library instruction. *Journal of Library & Information Services in Distance Learning*, 12(1-2), 128-137.

Guglielmino, L. M. (2020). Escape rooms for information literacy: Engaging students in active learning. *College & Research Libraries News*, 81(9), 480-48

Hanzal, M. A., Stangl, L. A., & Cho, H. J. (2018). Learning through immersive environments: Using escape rooms to foster authentic learning. *Journal of Education and Training Studies*, 6(11), 69-75

ESPAIS DE DEBAT

CONCLUSIONES ESPAI DE DEBAT AULES D'EMPREDORIA

Moderadora: Eva Nevot Guillén

El CFOL2023 es configura com un espai de trobada del professorat de Formació i Orientació Laboral, on compartir i intercanviar bones pràctiques docents, mitjançant projectes, metodologies i experiències innovadores. A través de la participació del professorat de les diferents Comunitats Autònomes, es pretén crear espais d'aprenentatge on experimentar, compartir i mostrar les inquietuds del professorat de FOL, així com crear xarxes de col·laboració que afavoreixin que creixi el coneixement i que contribueixin a superar els reptes als quals s'enfronta el personal docent en un món canviant. En aquest sentit, es va organitzar un espai de debat entorn de les aules d'empredoria, a fi d'analitzar els models implantats en els diferents territoris, la seva evolució i perspectives de futur.

A aquest efecte, el debat es va articular entorn de tres eixos:

Eix 1: Models d'aules d'empredoria. Compartim experiències

Eix 2: Principals dificultats trobades en la implementació

Eix 3: Perspectives de futur. Què necessitem per a continuar?

Pel que fa al primer eix (models d'aules d'empredoria) podem concloure que existeixen diferències importants en el tractament dels coordinadors d'empredoria, trobant Comunitats Autònomes que retribueixen la dedicació amb càrrec al pressupost d'implantació sense reducció horària, unes altres retribueixen sense càrrec al pressupost de l'aula i doten d'hores al professorat, sent la majoria on no existeix retribució ni crèdit horari per a la realització de les funcions del càrrec. D'altra banda, les accions implementades responen a la idiosincràsia de cada centre i, per tant, no vaig poder concloure's que hagi existit un model uniforme quant a aquestes.

En segon lloc, les principals dificultats trobades en la implementació de les accions han estat la falta d'espais on situar l'aula física, l'escassa dotació horària per a un correcte desenvolupament de les funcions encomanades als responsables d'empredoria i les dificultats burocràtiques per a la justificació de la inversió.

Finalment, i respecte al futur de les aules d'empredoria, les principals conclusions poden sintetitzar-se en:

1. Necessitat de definició per part de les Administracions Educatives de línies estratègiques en matèria d'empredoria en llaures a optimitzar els recursos destinats a l'empredoria i la creació d'un institut tècnic especialitzat que a més de proporcionar formació especialitzada, col·labori amb els centres educatius en l'establiment d'aliances estratègiques amb entitats i empreses, fomenti la creació de planters i vivers d'empreses i acompanyi als alumnes una vegada titulats en el procés emprenedor.
2. Incorporació de l'empredoria en les competicions Skills, tant a nivell autonòmic com estatal, que contribueixi la visualització de la cultura emprenedora.
3. Impulsar projectes i/o plans emprenedors de centre que impliquin a tota la comunitat educativa, des dels equips directius, fins als professors especialistes per a generar sinergies tant internes com externes amb l'ecosistema emprenedor.

EL PAPER DEL PROFESSORAT DE FORMACIÓ I ORIENTACIÓ LABORAL (FOL) EN LA FORMACIÓ PROFESSIONAL DUAL

Moderador: Guillermo Jorques Revert

Es van realitzar dos espais de debat per a tractar el paper que el professorat de FOL pot exercir en la Formació Professional Dual (d'ara endavant FP Dual).

La Formació Professional Dual és una variant de la Formació Professional ordinària i es diferencia d'aquesta segona ja que els estudiants compatibilitzen la seva activitat formativa amb la laboral, amb més hores de formació en els centres de treball. A més, existeixen dos models d'FP Dual: el primer d'ells de dos anys de durada, que agilitza els processos burocràtics a l'hora de signar convenis amb empreses i permet triar entre la variant ordinària o flexible, proposant en aquesta última projectes específics de formació; i un model més extens, de tres anys de durada, pensat per a programes formatius que compten amb la necessitat d'un procés d'especialització. Tots dos models compten amb un desenvolupament formatiu complet en un centre educatiu i pràctiques remunerades en empreses.

Per a desenvolupar l'anterior, és fonamental la figura del prospector/a de FP Dual. Són els encarregats de realitzar un acostament entre empreses i centres educatius, per a impulsar la signatura de convenis entre tots dos. Labor que resulta complicada pel fet que el teixit empresarial és sobretot de petites i mitjanes empreses (PIMES).

Respecte a la qüestió de què pot aportar el professorat de FOL a la FP Dual es va arribar a les següents conclusions:

- Labor d'assessorament laboral en les diferents casuístiques que es poden donar en l'alumnat que forma part d'un projecte d'FP Dual.
- Labor de mentorització laboral a l'alumnat des dels nostres mòduls.
- És fonamental que el professorat de FOL formi part de projectes d'FP Dual en el centre, així com de la Formació en Centres de Treball (FCT).
- Adaptació de les programacions, per a assegurar que es compleix amb els requisits del programa d'FP DUAL, quant a horaris, condicions laborals i salarials i sobretot, la consecució de les competències personals i professionals, mentre fomentem el desenvolupament de les competències toves (Soft Skills) a les aules.

Es va concloure que, per a tot això, és necessari que el professorat de FOL:

- Augmenti la seva presència de manera proactiva en la gestió de programes d'FP Dual així com en projectes de la Xarxa Novigi de la Comunitat Valenciana o xarxes similars d'altres CCAA.
- Es creu una major col·laboració i coordinació entre el professorat de FOL i persones tutores d'FP Dual.
- Es tingui en compte per part dels equips directius dels centres al departament de FOL en la programació de projectes d'FP Dual i que el professorat de FOL té capacitat per a tutoritzar el mòdul de FCT.

A un nivell més general es va reflexionar sobre què seria important:

- No dualitzar els mòduls de FOL i EIE.
- Donar a conèixer l'FP Dual des dels nostres mòduls.
- Que hi hagués homogeneïtzació entre les diferents comunitats autònomes pel que fa a la FP Dual.

ESPAI DEBAT: EL FUTUR DE L'ESPECIALITAT FOL

Moderador: Francisco Javier Moreno Martí

El present espai de debat que es va obrir als participants del CFol23 va congrega a uns 60 assistents en dues sessions de debat. Es tractava d'abordar una matèria candent donat l'abast de les modificacions que la nostra especialitat experimenta a la llum de l'examen del projecte d'RD d'ordenació de la FP. El debat partia amb l'important condicionant en mancar d'un text normatiu definitiu i el seu corresponent desenvolupament autonòmic. No obstant això, el debat va ser assossegat i constructiu. Les sessions d'aproximadament 60 minuts de durada, es van vertebrar en tres eixos.

EIXOS DEL DEBAT

- D'on venim? Els orígens dels mòduls de la nostra especialitat
- On estem? Configuració actual i reivindicacions
- Cap a on anem? El projecte d'RD i les novetats tocants a la nostra especialitat. Balanç.

Després d'un breu recorregut històric sobre els orígens de la nostra especialitat i les diferents etapes normatives per les quals ha passat, s'obria el debat entorn de la qüestió de si el marc normatiu encara vigent satisfà al col·lectiu de FOL, la qual cosa en suma equivalia a plantejar quines són les reivindicacions del col·lectiu, i en quina mesura el projecte de Reial Decret d'ordenació de la FP les atén.

En tots dos debats celebrats, la coincidència va ser gairebé total. Les principals queixes del col·lectiu, respecte al marc actual encara vigent giraven entorn del règim de convalidacions i l'absència de formació FOL en l'FP Bàsica.

La primera de les reivindicacions va donar molt a parlar. El règim actual legitima convalidacions indiscriminades entre mòduls de grau mitjà i superior, o entre mòduls de diferents famílies professionals. Respecte a això, cal dir que de 60 assistents, la gran majoria estaven completament en contra d'aquesta mena de convalidacions. És cert que subjeu un malestar per la pèrdua d'alumnat que aquestes convalidacions representen i les conseqüències que això generarà en les plantilles i en els horaris. Algunes persones van opinar que facilitar les convalidacions era positiu per a la formació al llarg de la vida malgrat els greuges en les condicions laborals d'els/les docents de FOL.

La segona gran reivindicació es va centrar en la falta de generalització de FOL en l'FP bàsica: malgrat que en algunes comunitats autònomes FOL s'està impartint ja en l'FP Bàsica, al no existir previsió expressa en el marc normatiu estatal aquesta formació queda al marge en moltes comunitats. A més, es reivindica que els continguts han d'aconseguir tant l'orientació laboral com salut laboral i relacions laborals.

A partir d'aquí, en totes dues sessions es van evidenciar les importants diferències que presenta la nostra especialitat i la pròpia figura del professor/a de FOL segons les diferents comunitats autònomes. Aquesta és una de les riqueses dels congressos i de donar la paraula als assistents en aquests espais.

Una altra circumstància que va generar debat va ser el de les inèrcies docents del col·lectiu i en quina mesura són o no el camí a seguir. Referent a això es va plantejar a debat si l'enfocament de la matèria és excessivament jurídic. Novament en un univers de 60 persones, les gairebé 50 que procedien de formació jurídica estaven completament d'acord amb mantenir el pes dels temes de relacions laborals.

En aquesta fase del debat també van sorgir les inèrcies que imposen els llibres de text i els desequilibris que moltes editorials mantenen respecte a la relació entre els continguts que contenen i els resultats d'aprenentatge. Algunes persones van parlar obertament que hi ha docents que no dediquen suficient temps al bloc d'orientació i que en aquest aspecte, la reforma és positiva.

El temps passava ràpid i la participació en les intervencions era rica i diversa. En moltes ocasions el debat anava molt més allà de la pròpia reivindicació com a col·lectiu de FOL i es plantejava com una reivindicació del col·lectiu docent que imparteix classe en l'FP. En aquests debats es van repetir expressions com ara: falta d'esforç de l'alumnat i falta de formació de base, conflictivitat a les aules, falta de formació del docent per a treballar amb perfils molt concrets d'alumnes (alumnat disruptiu, alumnat amb problemes de salut mental, alumnat amb problemes greus de comprensió lectora i amb falta de competències de l'ESO), falta de personal, reducció de ràtios...

Finalment, després de les enriquidores aportacions dels participants, tocava entrar en l'eix final del debat, això és, en quina mesura, el projecte d'RD d'ordenació de la FP atenia les reivindicacions del col·lectiu i quines eren les majors mancances o deficiències que apreciaven. És aquí on major intensitat es va generar i com vulguí que la immensa majoria va redactar unes succintes aportacions, tractaré a continuació de recollir les idees principals que van expressar:

- Canvi de nom dels mòduls: innecessari i confús. Pèrdua de "marca"
- Haver eliminat continguts de dret laboral: l'ODS 8 "treball decent" exigeix el coneixement dels drets laborals i clama per la recuperació d'aquests continguts.
- Increment de la dimensió social en l'enfocament de les IPE.
- Haver eliminat continguts financers d'IPE II que es consideren importants per a l'alumnat.
- Enfocament massa "ideal" de l'emprenedoria: fomentar la cultura emprenedora és important, però no es pot confondre a l'alumnat: l'emprenedoria és difícil i precisa de cultura financera, comptable i tributària que no es pot eliminar.
- Necessària diferenciació entre orientació acadèmica i professional i que només aquesta última sigui competència del docent de FOL.
- Gran preocupació per la creació de mòduls de digitalització i sostenibilitat i la repercussió que la seva inclusió tindrà en el nombre d'hores d'IPE I i IPE II en el desenvolupament autonòmic.
- Gran preocupació per la unificació de codi del mòdul que serà únic per a tots els cicles formatius (conjuminar grups: menys docents i horaris extrems)
- No s'atén la reivindicació (majoritària) del col·lectiu de FOL en relació a les convalidacions indiscriminades.
- Desequilibri entre els resultats d'aprenentatge en els nous mòduls i confusa redacció d'alguns d'ells.
- No es pot eliminar continguts complexos (necessaris) per a generar la idea que tot és fàcil.
- Donar major protagonisme al professorat de FOL en les optatives de l'ESO i Batxillerat.
- El projecte d'RD si bé contempla IPE en FP bàsica, no inclou formació en PRL.
- Preocupació per les repercussions de l'augment del paper de l'empresa en la nova FP.

Aquestes són les línies mestres de les aportacions dels participants. Però com a moderador i recopilador d'aquestes produccions no puc deixar de comentar l'existència de veus "discordants", d'aquests "vots particulars" que aplaudeixen l'increment de pes de l'orientació en detriment d'altres continguts, o aquells que no veuen malament les convalidacions establertes en la mesura que faciliten que l'alumnat pugui "transitar" el més fàcilment possible entre formacions al llarg de la seva vida o als qui manifesten que es dediquen massa hores a la PRL per a aconseguir un nivell bàsic injuriat per la facilitat de la seva obtenció per altres vies.

Què es valora com a positiu del projecte?

Moltes persones van valorar positivament l'increment de pes de l'orientació laboral si bé coincideixen que no hauria de produir-se en detriment d'altres continguts. En general, també es valora en positiu la inclusió d'IPE en l'FP Bàsica, si bé aprecien que hauria d'incloure continguts de salut laboral. La resta d'aspectes que s'han recollit en aquestes conclusions llança un balanç negatiu, de desgrat i fins i tot de greuge al col·lectiu de FOL. Tots i totes els/les participants són

conscients que el text no és definitiu i que a més, fins i tot quedarà després el seu desenvolupament autonòmic; entenen que nous temps imposen canvis i assumir reptes, però si s'ha de jutjar per l'expressat no s'estima que el camí emprès per la reforma sigui el correcte, ja que no soluciona problemes de base existents en el marc normatiu encara avui vigent.

PÒSTERS

25 N: Don't be that guy!

Poquet Catalá, Raquel; Maganer Escibuela, Rosa María; Pascual Tomás, Natividad; Escrivá Olivares, María*
*IES TIRANT LO BLANC de Gandia, Departament de FOL

INTRODUCCIÓ

L'Agenda 2030 recull 17 ODS, sent els eixos transversals la sostenibilitat, la inclusió, la igualtat i la no discriminació. L'ODS 11 centrat en la sostenibilitat, la inclusió i la seguretat de les ciutats, va íntimament relacionat amb l'ODS 5 sobre la igualtat i l'apoderament de les dones. Aquest últim recull en el seu objectiu

5.2 "Eliminar totes les formes de violència contra les dones i els nens en els àmbits públic i privat, inclosos el tracte i l'explotació sexual i altres tipus d'explotació". No hi ha dubte que els maltractaments no són un assumpte privat, són un problema social que es combat amb la tolerància zero davant qualsevol comportament masculista. Segons l'últim butlletí estadístic sobre violència de gènere, existeixen 74.656 casos actius en el Sistema de Seguiment Integral de Casos de Violència de Gènere (VioGen). A més, 43.301 dones compten amb protecció policial.

En els últims anys, des de tots els àmbits, s'ha adoptat un paper actiu per a erradicar la violència que s'exerceix contra les dones, fomentant totes les mesures que van ser necessàries per a fer costat a les víctimes i trobar una solució definitiva en aquest problema, aspecte que ha suposat un avanç significatiu en la conscienciació i sensibilització social davant aquesta mena de violència. Com sabem, l'EL 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la violència de gènere, va ser un avanç fonamental en la matèria, però la sensibilització és un element clau.

EXPLICACIÓ DE LA BONA PRÀCTICA

Com a professorat de FOL, i sent part dels valors transversals, la lluita contra la violència de gènere és fonamental. En aquest context, el departament de FOL de l'IES TIRANT LO BLANC de Gandia, té un paper actiu en la sensibilització de l'alumnat. Per això, porta a cap a les seves aules la commemoració del Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra la Dona mitjançant la implementació d'unes activitats i dinàmiques que tenen com a fi conscienciar a l'alumnat, especialment, adolescent, de la problemàtica existent.

Per a la commemoració del 25 de novembre, el professorat de FOL va portar a cap la bona pràctica presa de la campanya escocesa de "Millors maneres de ser un home" en el seu web That Guy (<https://that-guy.co.uk>). En aquesta pàgina s'inclouen diferents articles destinats a ajudar els homes a entendre on es troben la línia que mai haurien de creuar. L'activitat va consistir en:

1.- Visualització i debat sobre el vídeo "Don't be that guy"; i posterior emplenament d'una enquesta personal i anònima sobre aquest vídeo.

L'enquesta conté les següents preguntes: Nois que ho han dit i noies que ho han rebut (no es contempla si coneixen el cas en uns altres).

2.- Lectura de tres articles de la mateixa campanya escocesa i posterior debat. Aquests articles són:

a) Què és el dret sexual masculí? (What is male sexual entitlement?)

<https://that-goi.co.uk/what-is-male-sexual-entitlement-asks-expit-graham-goulden/>

Aquest article tracta sobre un antic agent de policia amb 30 anys de servei, inclosos vuit anys en la coneguda Unitat de Reducció de la Violència a Glasgow. Ara s'ha especialitzat en l'abordatge de la violència dels homes en el seu paper d'oferir lideratge i formació per als homes a través de l'educació, l'aplicació de la llei i altres àrees, a nivell nacional i internacional. Aquí, es fa la pregunta, què és el dret sexual masculí i per què és un problema?

b) Què pensen realment les dones (i els homes) sobre l'assetjament? (What do women (and men) really think about harassment?)

<https://that-goi.co.uk/mean-streets-what-women-and-men-really-think-about-haassment/>

Què pensen els homes que les dones odien més de l'assetjament masculí i que diuen realment les dones? En aquest article s'analitza una enquesta que es va dur a terme amb 160 dones, la majoria d'Escòcia i de diferents grups d'edat, per a conèixer l'experiència de les dones sobre l'assetjament masculí.

c) 10 personatges al cinema i en la televisió que són exemples perfectes d'AQUEST TIO (10 characters in films and TV shows that are perfect examples of THAT GUY?)

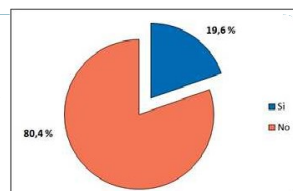
<https://that-goi.co.uk/10-film-tv-chafactis-that-goi/>

En aquest article s'analitzen deu personatges famosos com James Bond, Danny Zuko (Grease), Biff Tannen (Retorn al futur)...

CONCLUSIONS

Els resultats són totalment positius tant per a l'alumnat com per al professorat. El departament de FOL va participar gratament en aquesta activitat, obtenint-se una mostra de 504 estudiants. En la gràfica es pot observar el resultat mitjà de les 7 preguntes realitzades en l'enquesta: El nostre alumnat professa i/o tolera conductes masculistes? Els resultats són clars. A més, per sexes, les noies les rebutgen de forma més clara (per haver-les rebut de manera directa o indirecta) encara que els nois que les han practicat són molt poc. Segons augmenta l'edat, apareixen algunes conductes masculistes, ja que comencen les relacions personals de parella durant l'adolescència, però més endavant, disminueixen en edats més madures.

Mètode d'orientació "Orient Tirant El Blanc".

Martí Ferrer, Carlos; Meló Grau, Raquel; Pons Blasco, Josep; Boix Moratal, Rosa Maria

INTRODUCCIÓ

Molts joves acaben els estudis de l'ESO i han de decidir ràpidament què és el que volen fer l'any següent. L'objectiu del mètode "Orient Tirant El Blanc" tracta d'acabar amb decisions precipitades i d'última hora per part de l'alumnat, oferint la possibilitat de començar a decidir i pensar en el seu futur des del primer curs de l'ESO. D'aquesta manera, quan l'alumne arribi a quart de l'ESO disposarà dels coneixements necessaris per a triar el seu futur professional. Haurà fet una tasca d'autoconeixement personal que li permetrà saber quines són les seves motivacions i què és realment el que li agrada. A més, haurà experimentat ja com es treballa en l'FP, com és el món laboral i quines són les aptituds i els coneixements que ha de tenir per a ser un professional en el sector que hagi triat.

EXPLICACIÓ DE LA BONA PRÀCTICA

Per a realitzar aquesta orientació, al llarg del passat curs escolar es van realitzar activitats a l'aula, visites de l'alumnat a empreses de diferents sectors, realització d'activitats dels alumnes de l'ESO en els tallers d'FP i xerrades d'empreses en el centre.

1r ESO

- JORNADA DE PORTES OBERTES (Alumnat de 1r de l'ESO visita els tallers de F.P, on l'alumnat de F.P explica el funcionament del cicle i realitza una demostració del taller.)
- TALLER DE DESDEJUNI SALUDABLE (Impartit per l'alumnat del Cicle de Farmàcia per a l'alumnat de l'ESO)

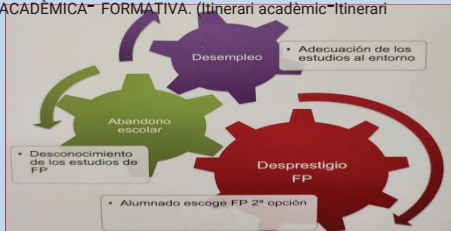
2n ESO

- PASSA UN DIA A L'FP (Alumnat amb perfil FP bàsica passa un dia al títol d'FP bàsica que ell tria).
- TALLERS PRÀCTICS D'FP BÀSICA PER A L'ALUMNAT 2n ESO (Impartits per l'alumnat d'FP Bàsica)
- ORIENTACIÓ ACADÈMICA- FORMATIVA.

3r ESO

- VISITA EMPRESSES DE L'ENTORN (alumnat de 3r ESO en grups de 10 visiten empreses de l'entorn de 3 sectors diferents, sent la visita guiada per alumnat triat del centre que està cursant les FCL a l'empresa)

- ORIENTACIÓ ACADÈMICA- FORMATIVA. (Itinerari acadèmic-Itinerari

4t ESO

- PASSA UN DIA A L'FP (Alumnat 4t ESO passa un dia en el Cicle Formatiu)
- TALLERS D'EXCEL·LÈNCIA. (Visita als tallers organitzats per les diferents famílies professionals).
- VISITA A LA FIRA D'ESTUDIANTS GANDIA.
- VISITA A L'UNIVERSITAT DE GANDIA I DE VALÈNCIA
- XERRADES AMB EMPRESARIS I VISITES A EMPRESSES DEL SECTOR PROFESSIONAL DE LA COMARCA.
- ORIENTACIÓ ACADÈMICA- FORMATIVA

TALLERS FP/ESO

TALLER DE FUSTERIA (faristol, casa niu)	TALLER AUXILIAR INFIRMERIA (control constants vitals)
TALLER DE COMERÇ TALLER ELECTRÒNICA (embalatge original)	IAD/ELEC (circuit elèctric/drons)
TALLER FARMÀCIA (protector labial, desdjejuni saludable)	TALLER ADMINISTRATIU (ofimàtica)

CONCLUSIONS

El programa és beneficiós perquè s'han impartit tallers, assistit a exposicions i ha existit interacció entre l'alumnat, el personal laboral i la direcció, amb efectes positius cap a l'aprenentatge dels estudiants (millora autoestima-major motivació-millor comportament)

Orienta a alumnes que vulguin anar a cicles formatius de grau mitjà perquè els permet conèixer de primera mà els mòduls del cicle, el professorat i el funcionament de cada cicle.

Creiem que el programa és beneficiós també per a l'alumnat que vulgui anar cap al batxillerat, perquè al visitar empreses pot veure en elles els diferents nivells educatius que hi ha.

El programa permet que tot l'alumnat de l'ESO en acabar-la pugui conèixer què és l'FP, així com tenir unes nocions del món laboral que li permeti triar adequadament els seus estudis de conformitat a les seves preferències i vocació professional. La interacció entre ESO i FP reduna en una major cohesió de l'alumnat amb el centre.

PERSONES TITULADES UNIVERSITÀRIES EN FP DE GRAU SUPERIOR A ESPANYA: UNA ESTRATÈGIA D'ESPECIALITZACIÓ O DE RECAPACITACIÓ?

Iván Diego Rodríguez (Valnalón, Astúries)

INTRODUCCIÓ

Qui i quantes són les persones amb titulació universitària que decideixen cursar estudis de formació professional de grau superior a Espanya? Guarda relació la seva formació prèvia amb el cicle formatiu en el qual es matriculen?

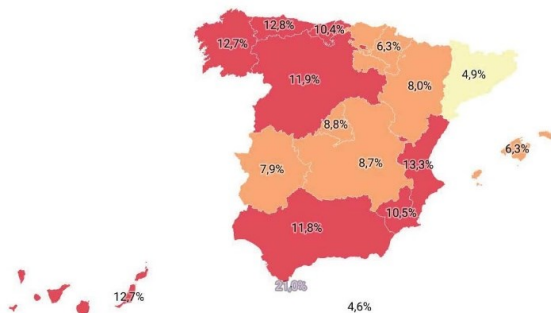
A partir de les dades de l'Enquesta de Transició Educativa-Formativa i Inserció Laboral (ETEFIL-19) es va examinar la prevalença i el perfil de persones amb titulació universitària en la formació professional de grau superior. Posteriorment, es va analitzar la relació entre la branca d'estudi de procedència i la família professional de destí a fi de determinar si aquesta transició responia a una estratègia d'especialització o de recapacitació.

La presència de persones amb titulació universitària en CFGS exigeix actualitzar el concepte de les passarel·les FP-Universitat i porta amb si una sèrie d'implicacions en l'àmbit de l'orientació professional tant en el Sistema Universitari Espanyol com en la Formació Professional.

EXPLICACIÓ DE LA BONA PRÀCTICA

1 Un 9,8% de Tècnics Superiors de la promoció 2014 tenen titulació universitària prèvia.

Representen més del 10 % de la mostra en 8 CCAA: Comunitat Valenciana, Astúries, Canàries, Galícia, Castella i Lleó, Andalusia, Múrcia i Cantàbria

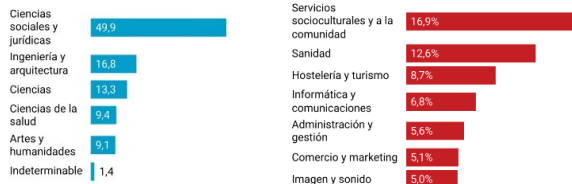
2 El 67,5 % són dones i la decisió es pren anys després de finalitzar la seva formació universitària

Un 50 % de la mostra tenia 28 anys o més al començar el cicle formatiu

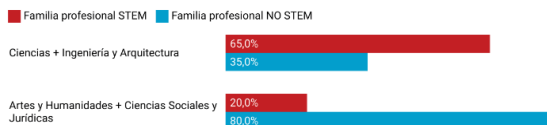

La meitat de les persones amb titulació universitària en CFGS provenen de la branca Ciències Socials i Jurídiques.

El 60% de tècnics superiors amb formació universitària prèvia es concentren en sis famílies professionals.

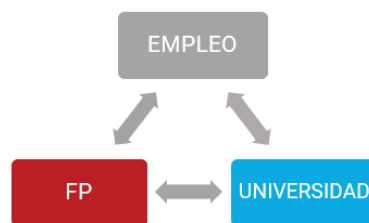

3 Les estratègies de recapacitació (re-skilling) o canvi de carrera és més freqüent en persones amb titulacions universitàries de l'àmbit científicotecnològic (35%) que en titulats de les branques Ciències Socials i Jurídiques i Arts i Humanitats (20%)

Famílies professionals STEM: Edificació i Obra Civil; Electricitat i Electrònica; Energia i Aigua; Fabricació Mecànica; Indústries Alimentàries; Indústries Extractives; Informàtica i Comunicacions; Instal·lacions i Manteniment; Química; Transport i manteniment de vehicles.

4 La presència de titulats universitaris en cicles formatius de grau superior reflecteix la creixent individualització, fragmentació i complexitat de les trajectòries acadèmico-professionals i posa de manifest que el trànsit per les passarel·les FP-Universitat es produeix en tots dos sentits.

CONCLUSIONES

- Les persones amb titulació universitària veuen els CFGS majoritàriament com una via de millora o especialització complementària a la seva formació. La recapacitació és més freqüent en titulats universitaris de branques científicotecnològiques (35%)
- Fins ara aquest flux s'ha anat produint de manera espontània sense que les administracions fossin conscients de la seva magnitud, el que apunta a la necessitat de repensar el concepte de les passarel·les FP-Universitat i adoptar mesures que millorin i reforcin la permeabilitat, l'intercanvi d'informació i els dispositius de reconeixement entre tots dos sistemes.
- Les persones amb titulació universitària conformen només una part del volum total de persones que transita des del sistema universitari al sistema de Formació Professional. Les dades d'ETEFIL-19 no permeten quantificar el volum de Tècnics Superiors que han passat prèviament per la universitat sense arribar a completar els seus estudis.

PETITES ACCIONS... GRANS PROPÒSITS!!! PER UN CONSUM RESPONSABLE

Cristina Javaloyes Victoria - María Josefa López García - Sheila Ponce de Lleó Quiroz

IES ESPEÑETAS - ORIOLA (Alacant)

INTRODUCCIÓ

La quantitat de residus plàstics que contaminen el riu Segura fan que ens plantegem donar a conèixer i conscienciar a tota la comunitat educativa el problema mediambiental que suposa la utilització de materials contaminants.

RECICLAJE DE MATERIAL ESCOLAR

Instalación de contenedores

Col·laborant amb la Universitat d'Alacant a través del projecte "Reciclar és Bell". Els alumnes i alumnes d'EIE de 2n de SMR es van encarregar d'elaborar cartells i tríptics per a promocionar l'ús del contenidor per al reciclatge.

PROYECTO: REDUZCAMOS EL PLÁSTICO

Reduzcamos el plástico

L'alumnat participant en la tradicional carrera del Río Segura, van portar la seva pròpia ampolla reutilitzable. Durant el transcurs de la mateixa van ser custodiades per les seves companyes de Fonaments d'Economia.

POR UN CONSUMO MÁS RESPONSABLE

Instalación de Cartelería

Realitzada pels alumnes i alumnes d'Economia de 4t de l'ESO, van col·locar en totes les aules al costat dels llums, aire condicionat, ordinadors, pantalles, etc.

CONCLUSIÓ

L'alumnat ahora que realitza les activitats innovadores, adquireix coneixements sobre la importància d'un consum responsable i promou el creixement econòmic incliusiu i sostenible.

ABP "SERÉ UNA EMPRESÀRIA TOP"

MªCarmen Alemany Moreno

INTRODUCCIÓ

Aquest projecte sorgeix de la necessitat de transmetre a l'alumnat la relació INTERDISCIPLINÀRIA dels mòduls dels cicles formatius, permetent que coneguin de primera mà la connexió entre els objectius educatius i la REALITAT professional, acostant-los al MERCAT laboral i fomentant l'EMPREDORIA. Per a aconseguir-ho, el professorat d'EIE i de Formulació Magistral guiem a les alumnes de 2n curs del cicle de Farmàcia i Parafarmàcia perquè elles dissenyessin una idea emprenedora que quedí plasmada en el pla d'empresa. Elaboren un producte i s'encarreguen del màrqueting i de la venda, a més de decidir com emprendre els beneficis que es volen aconseguir. El per què d'aquest projecte ve d'intentar acostar EIE i el seu pla d'empresa a la realitat, a una idea de negoci pròxima on les alumnes se sentissin protagonistes del procés de principi a fi.

El resultat...UN ÈXIT!!!

EXPLICACIÓ DE LA BONA PRÀCTICA

FASE 1. IDEA INNOVADORA

El cicle de Farmàcia i Parafarmàcia té una part pràctica fonamental dins del mòdul de Formulació Magistral, així que vaig embarcar al meu company i companya Josep Alós i Ana Gracia, profes d'aquest mòdul, en un ABP on EIE necessitava crear un producte. Les alumnes van decidir crear una crema de mans amb urea i un alcohol de romaní.

FASE 2. PLA D'EMPRESA

El mòdul d'EIE ha girat entorn a aquesta idea de negoci. Els 2 productes han estat l'eix vertebrador del pla d'empresa: idea, entorn, màrqueting, pla econòmic financer i de producció. La metodologia triada ha estat un ABP on treballant en equips han resolt determinats reptes, han investigat i buscat recursos, han elaborat i difós el producte i, finalment, després de la reflexió de la idea inicial s'ha avaluat i autoavaluat el projecte.

FASE 3. ELABORACIÓ DELS PRODUCTES

L'elaboració i venda dels productes es va dur a terme sota els ODS

Les cremes i l'alcohol van ser creats d'una manera sostenible, sent les matèries primeres utilitzades de proximitat, reduint així la petjada de carboni. A més, els envasos són reutilitzables i la seva producció no ha generat residus. S'han creat productes respectuosos amb el medi ambient, de proximitat i artesanals.

FASE 4. FASE VEN'L'A

La venda, realitzada abans de Nadal, va ser solidària i la recaptació va ser destinada a l'ONG que elles mateixes van triar: Animals SOS Sagunt. La difusió del producte es va dur a terme mitjançant les xarxes socials de l'institut, a través de cartelleria i amb un anunci dels productes que es va projectar en la pantalla que hi ha al hall del centre. La venda va tenir un acolliment fabulós entre la comunitat educativa i el que estava previst que es vengués en dos dies, es va vendre en un matí.

En el QR poden veure l'anunci promocional de les cremes i de l'alcohol de romaní

CONCLUSIONS

L'experiència ha estat enriquidora tant per a les alumnes com per a l'equip educatiu implicat en el projecte. Elles, a través de l'autoavaluació han manifestat que les classes els han resultat dinàmiques i interessants, i que la millor part del projecte, ha estat l'elaboració de les cremes i tot el procés de la seva venda.

D'altra banda, els meus companys del mòdul de Formulació Magistral han expressat que en elaborar gairebé 200 cremes i alcohols de romaní han vist treballar a les alumnes de manera professional, valorant l'experiència molt positivament.

Finalment, la meua conclusió és igualment molt positiva, ja que les alumnes han estat molt motivades durant el mòdul, s'han implicat molt en el projecte i han vist l'aplicabilitat d'un pla d'empresa a un producte real, el qual a més a més ha estat elaborat per elles.

COOPERACIÓ INTERCICLES I INTERFAMÍLIES: EMPRENEDORIA, IL·LUSIÓ I MOTIVACIÓ

COOPERACIÓ INTERCICLOS I INTERFAMILIAS: EMPRENEDORIA, IL-LUSIÓ I MOTIVACIÓ

Blanca Aparisi Sanz, Belén Bernal Castelló, Mabel Ferrairó Peiró, Esperanza Pecoraro Báez. IES VELLIS E VENTS. Grau de Gandia

INTRODUCCIÓ

Una de les bones pràctiques que hem llançat des del Departament de FOL, en concret a través de l'aula Emprén, és la creació d'equips de treball estables de dos cicles formatius de diferents famílies: una família amb un perfil molt social i feminitzat, com és Serveis Socioculturals i a la Comunitat, i una altra molt tècnica i masculinizada, com és Imatge i So. Els cicles implicats han estat Educació Infantil i Realització de Projectes Audiovisuals i Espectacles, que han desenvolupat cooperativament idees de negoci sostenibles i innovadores, treballant així els ODS 4, 8, 12 i 17. Posar en marxa un projecte on conviuen dos perfils professionals tan diversos, al costat de l'ús de metodologies actives, ha donat com a resultat, la generació de sinergies molt positives i interessants.

EXPLICACIÓ DE LA BONA PRÀCTICA

A L'AULA EMPRÉN IMAGINEM, JUGUEM I CREEM

A L'AULA EMPRÉN IMAGINEM, JUGUEM I CREEM

Es van crear equips de treball permanents "intercicles", amb perfils professionals diferents i sense coneixement previ personal. Per a això realitzem dinàmiques de presentació i cohesió grupal, facilitant la identificació de rols i la convivència. En primer lloc, un dels nostres objectius clau era crear un clima de confiança, una predisposició al treball a través de la motivació i fomentar la proactivitat de l'alumnat abans de començar a treballar en els projectes. En segon lloc, fomentem la creativitat a través de diverses dinàmiques. Entre les més significatives trobem la construcció de torres amb gots de paper o la constitució de diferents figures amb fitxes LLEC. En tercer lloc, una altra acció significativa ha estat realitzar visites entre diferents cicles per a compartir treballs i experiències de l'aula Emprén, potenciant l'aprenentatge entre iguals.

METODOLOGIES ACTIVIS

METODOLOGIES ACTIVES

Per a la construcció de models de negoci sostenibles i innovadors hem transformat per complet les nostres classes d'EIE donant-los un vessant més lúdic, treballant els continguts i les competències emprenedores a través de la resolució de reptes i projectes i intentant convertir l'aprenentatge en un joc implementant la metodologia "Design Thinking".

Aquesta metodologia es basa a treballar els continguts del pla de negoci, mitjançant una sèrie de llenços o "templates" (plantilles), amb els següents eixos: client, mercat, competència i productes. Per a emplenar-les s'utilitzen post-it (físics o virtuals) de colors que fan molt visual l'anàlisi que es realitza en cada llenç.

ASSOLINT REPTES

ACONSEGUINT REPTES

Concurs "Llança't": amb les idees de negoci sostenibles i innovadores creades a l'aula, participem en el concurs "Llança't" coordinat pel CEEI València junt amb la Direcció General de Formació Professional i Ensenyaments de Règim Especial, aconseguint el 1r i 2n premi en la modalitat d'Idees Emprenedores.

Taula d'Emprenedoria del Ves-los: Contactem amb tres persones emprenedores, exalumnes d'FP en el nostre centre i que actualment estan immerses en els seus propis projectes de negoci, per a portar referents reals i pròxims i la realitat del teixit productiu a l'aula.

CONCLUSIONS

Aquesta experiència ha estat un aprenentatge bidireccional. D'una banda, en l'alumnat, hem observat un augment de la motivació tant cap a la tasca com cap a les seves interrelacions personals en el grup-classe. També és important destacar que el fet que sumin energies dos perfils professionals tan diferents ha generat un enriquiment conceptual i pràctic molt més significatiu que el que s'experimenta en un grup ordinari.

D'altra banda, l'experiència docent ha estat molt complexa donada la gran envergadura del projecte, però alhora molt satisfactòria

UN GIR EN L'ORIENTACIÓ

Carmen Ferrer Gea i Mª Teresa Rieres

INTODUCCIÓ

PROPOSTA PER A APRENDRE, COMPARTIR I DIALOGAR

Amb un format de càpsula formativa i orientativa, s'han dissenyat unes activitats educatives dirigides a l'alumnat d'escoles i instituts, preparades i impartides pels propis estudiants dels diferents cicles formatius, tant de grau mitjà com de superior. Aquesta formació té com a finalitat donar a conèixer què fan i com, els diferents cicles, i a la vegada afavorir l'aprenentatge significatiu i vivencial d'ambdues parts implicades, on tothom és protagonista del seu propi aprenentatge d'una manera dinàmica i col·laborativa. Aquestes càpsules són una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de serveis a la comunitat i a l'entorn (ApS).

EXPLICACIÓ DE LA BONA PRÀCTICA

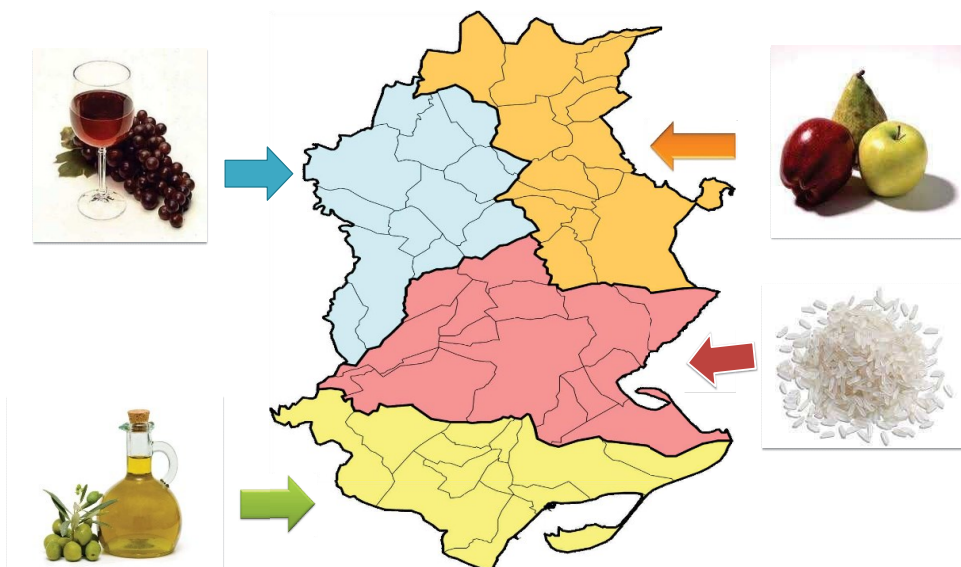
És evident que l'orientació professional en edats primerenques té efectes positius en l'aprenentatge relacionats amb la carrera professional i amb una formació real i enriquidora.

Amb aquesta evidència, l'any 2019-2020 a través d'un equip de millora del professorat, es van dissenyar per a cada família professional unes càpsules formatives dirigides als centres de la comarca per a donar a conèixer els cicles formatius d'una manera diferent, però buscant en tot moment que l'experiència segueixi vivencial i intergeneracional per a tot l'alumnat. Aquestes càpsules poden ser temàtiques, per treballar allò que considerem rellevant o d'interès social, com per exemple la sostenibilitat, els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), el canvi climàtic, etc.

Les activitats dissenyades es dirigeixen als centres de primària i secundària amb els següents OBJECTIUS:

- Donar a conèixer la nostra professió
- Implementar els continguts dels diferents mòduls del cicle
- Afavorir un aprenentatge actiu i vivencial d'una manera dinàmica i col·laborativa
- Generar vincles entre alumnat de diferents etapes i edat

Les càpsules tenen una duració aproximada d'una hora on els estudiants del centre són protagonistes absoluts de la formació, ja que els han preparat i organitzat. Reben l'alumnat convidat, els distribueixen i els implementen. L'esperit de totes aquestes formacions és treballar les capacitats clau i les competències professionals, personals i socials.

CONCLUSIONS

L'orientació acadèmica i professional resulta més important que mai per a l'alumnat de primària i secundària, que en un futur prendran decisions sobre la seva vida personal, acadèmica i professional. Els experts en la matèria coincideixen que els interventors orientadors han de centrar-se a proporcionar als estudiants recursos que els permetin conèixer-se a si mateixos, així com els seus talents, interessos i potencialitats que els ajuden a explorar el món del treball i les professions, i a adquirir habilitats per a gestionar la construcció del seu projecte de vida i professional.

PASAPALABRA

VICENTA CALVO SANZ - VERÓNICA BARBERÀ REGULLO

INTRODUCCIÓ

Concurs amb definicions del mòdul d'Empresa i Iniciativa Emprenedora en el qual participa l'alumnat del grup de classe entre si, en grups de 2 persones, i posteriorment entre l'alumnat d'altres cicles formatius en una sèrie de rondes fins que al final només queda un equip guanyador.

EXPLICACIÓ DE LA BONA PRÀCTICA

Aquest concurs consta de diverses fases:

- Primera fase: Selecció de l'equip que representa el grup.

Dins del grup de classe es realitzen grups de 2 persones. Tots els grups realitzen el mateix rosco del pasapalabra, però de manera individual. Tenen 3 minuts màxim per a contestar a totes les definicions i a mesura que acaben van lliurant les respostes. Guanya l'equip que tingui més encerts. En cas d'empat, guanya l'equip que hagi acabat abans.

- Segona fase: Competició entre els equips de diferents grups i cicles formatius.

S'organitzen unes rondes de 2 o 3 equips perquè competeixin entre ells. Es realitzen agrupacions de cicles de grau mitjà i de grau superior i es realitzen agrupacions entre cicles de la mateixa família, per a evitar que existeixin diferències notòries i aconseguir així una competició més equitativa i motivadora entre els participants.

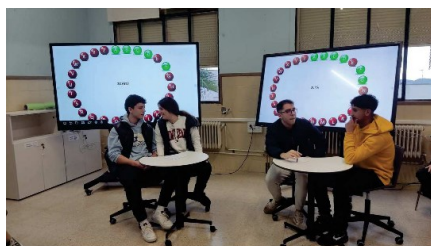
Durant aquestes rondes, el concurs es realitza a l'aula Emprén on tot l'alumnat dels grups que participen acudeixen a animar als seus representants. Cada equip té unes definicions diferents, i durant aquestes rondes se'ls dona 4 minuts per a contestar. Guanya l'equip que realitza més encerts en menys temps i passa a la ronda següent.

- Tercera fase: Fase final de la competició.

Una vegada realitzades les rondes entre els equips, els últims 3 equips que les han superat competeixen entre ells. En aquesta última fase ja competeixen els equips que han anat guanyant, per la qual cosa poden enfrontar-se cicles formatius de grau mitjà contra cicles de grau superior.

Es reuneix tot l'alumnat a l'aula Emprén i veuen com el seu equip representant va contestant a les definicions. D'aquesta manera s'animen, al mateix temps que comenten les possibles solucions.

Els equips disposen de 4 minuts per a contestar, cada equip té unes definicions diferents i guanya aquell equip que encerta més respostes en menys temps.

CONCLUSIONS

Amb aquest joc aconseguim diversos objectius:

1. Que l'alumnat aprengui continguts del mòdul d'Empresa i Iniciativa Emprenedora de manera lúdica i divertida.
2. Creem un ambient de rivalitat que els motiva per a superar-se.
3. Fomentem les relacions entre l'alumnat de tots els cicles formatius del centre, que malgrat estar estudiant junts, no es coneixen..

RGB FP Bilingüe, FOL en ANGLÈS

José Miguel Benedé

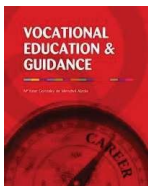
INTRODUCCIÓ

Es pot impartir FOL en anglès?
La resposta és sí, i el millor és que el resultat és molt positiu.

Per a això es necessiten tres ingredients:

1. Una legislació que ho permeti, i per fi la tenim en tota Espanya
2. Un bon nivell d'anglès per part del professorat de FOL, i cada dia hi ha més professors amb el nivell requerit
3. Un compromís del professorat, del departament de FOL i del centre educatiu, i aquí és on està el repte.

EXPLICACIÓ DE LA BONA PRÀCTICA

On?
A l'IES Santiago Hernández de Saragossa s'imparteix de manera experimental el mòdul de FOL en Anglès en el cicle superior d'Administració i Finances des del curs 2013~2014

Com?
La classe es divideix en dos grups amb dos professors, un en castellà i un altre en anglès.

Amb qui?
És alumnat que voluntàriament vol cursar el mòdul en anglès. Fins ara, la mitjana ha estat de 8 alumnes que trien FOL en anglès pertanyents a grups d'uns 25 alumnes.

Quina metodologia?
S'utilitza com a base la metodologia CLIL que permeti aconseguir els objectius i aprendre els continguts de FOL, però utilitzant l'anglès com a llengua de comunicació.

Quins resultats?
En general són molt satisfactoris, i suposa un repte tant per al professorat com per a l'alumnat.
Quina normativa ho regula?
Cada comunitat autònoma té la seva norma però en general són similars, ja que segueixen els requisits marcats pel Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència de l'O.E., que els finança.

El futur pròxim?
Segons l'esborrany del Reial Decret que estableix l'ordenació del sistema de F.P., les administracions promouran ofertes formatives de formació professional amb caràcter bilingüe.

On trobar ajuda?
El millor manual: Itziar González de Mendivil : <https://www.hostelerialeioa.net/es/alumnado>
El millor Blog: María Isabel Pérez Ortego <http://folbilingue.blogspot.com.es/>
Un servidor: José Miguel Benedé Pérez jmbenede@iessantiagohernandez.com

CONCLUSIONS

Val la pena intentar-ho, ja que és un repte (tant per a l'alumnat com per al professorat) del qual ens sentim orgullosos de participar.

INTRODUCCIÓ

Aquest concurs, te com a objectiu fonamental fomentar l'esperit emprenedor, motivant a l'alumnat perquè aquest apliqui els seus coneixements, talent, creativitat i experiència professional amb l'objectiu de desenvolupar serveis i productes que siguin econòmicament i socialment útils en qualsevol sector productiu

EXPLICACIÓ DE LA BONA PRÀCTICA

PARTICIPANTS

Podran participar totes les persones que estiguen cursant, en el present curs escolar, un cicle formatiu en el CIPFP La Costera, IES Consuelo Aranda i IES El Caminàs, així

com ex-alumnat dels centres.

CONDICIONS

La idea es pot presentar per la persona/participants de manera individual o en grup.

Les idees seran originals, és a dir, hauran d'haver sigut inventades pels autors/es que la presentin.

La idea ha de ser realista i poder dur-se a terme, encara que no es disposi de finançament.

No es poden tornar a presentar les mateixes idees (ni similars) que ja es van presentar anteriorment en altres edicions per els mateixos alumnes o per d'altres diferents. En tal cas, quedarien descartades del concurs.

CRITERIS A TINDRE EN COMPTE:

- Productes diferents dels ja existents i de la competència.
- Descriure la innovació social que aporten.
- Explicar la sostenibilitat econòmica, social i mediambiental de les propostes. ODS 2030
- Motivació dels participants.

DOCUMENTACIÓ A PRESENTAR:

- Fitxa de dades personals i de descripció de la idea
- Elevator Pitch d'una duració d'entre 1 i 2 minuts

COMISSIÓ DE SELECCIÓ

Hj ha una comissió de selecció formada per persones externes al centre, representant els diferents sectors: banca, associació d'empresaris, empreses privades, ajuntament, FEVECTA...

FASES DEL CONCURS

PRIMERA FASE:

Es fa una selecció de les millors idees en base als resultats d'una votació individual que fa cada membre del jurat, utilitzant una rúbrica.

SEGONA FASE:

Les idees seleccionades són presentades davant del jurat en un sessió presencial, on cada participant defensarà la seva proposta.

El jurat tornarà a fer una valoració de les idees presentades utilitzant també una altra rúbrica. A continuació, la idea més votada serà la guanyadora.

CONCLUSIONS

Els objectius que perseguim realitzant aquest concurs són:

- Fomentar l'esperit emprenedor i la cultura emprenedora entre l'alumnat
- Generar la màxima visibilitat possible pel que fa a l'educació emprenedora dins de l'àmbit educatiu
- Desenvolupar les competències, habilitats, destreses i aptituds dels alumnes de cara a millorar la seva incorporació al món laboral
- Col·laborar amb altres centres i entitats sòcies per estendre l'educació emprenedora i l'esperit emprenedor de l'alumnat.
- Potenciar idees que generin un impacte social positiu

EL TIRANT APOSTA PER LA PREVENCIÓ

Baquero Gregori, Aida; Ciscar Llopis, Isabel Malonda Sanz, Juan José

INTRODUCCIÓ

La formació professional del nostre sistema educatiu té com a fi última que l'alumnat adquireixi les competències necessàries per a l'acompliment qualificat de diferents professions. La capacitat de l'alumnat estaria incompleta si no els dotéssim d'una formació en matèria de prevenció de riscos laborals. El foment de la Unió Europea en favor de la implantació d'una autèntica cultura preventiva ha portat al fet que els Estats membres hagin inclòs la prevenció de riscos laborals entre els seus objectius de política social i educativa. S'ha apostat decididament per la formació en prevenció de riscos laborals, ja que aquesta constitueix una tècnica preventiva en si mateixa. La formació és, sens dubte, un dels instruments més eficaços. En aquest context, el professorat de FOL té un paper fonamental per a sensibilitzar i conscienciar a l'alumnat en matèria preventiva.

EXPLICACIÓ DE LA BONA PRÀCTICA

El professorat del departament de FOL de l'IES TIRANT LO BLANC de Gandia va acordar portar a cap una bona pràctica consistent a realitzar vídeos de prevenció de riscos laborals que aglutinessin els riscos i mesures preventives de les diferents famílies professionals del centre. El fet que el nostre IES tingui moltes famílies professionals ens permet contextualitzar la intervenció d'aquest perfil professional ja que abasta una àmplia diversitat d'activitats i empreses. Perquè l'alumnat pugui entendre l'abast intersectorial del seu perfil professional, la pràctica finalitza amb una taula rodona on participa exalumnes i com a clausura es projecta el vídeo conjunt.

Per a l'elaboració de la pràctica seqüenciem 4 fases:

FASE 1: RECERCA. L'alumnat va preparar un treball de recerca consistent en: "Factors de risc

existents en el seu sector professional. "Riscos associats a aquests factors. "Mesures preventives i de protecció enfront d'aquests riscos.

FASE 2: VÍDEO PER FAMÍLIA PROFESSIONAL

FASE 3: EXPOSICIÓ INTERDISCIPLINÀRIA

FASE 4: TAULA RODONA I PROJECCIÓ DEL VÍDEO CONJUNT DE LES DIFERENTS FAMÍLIES PROFESSIONALS

Per a elaborar aquest vídeo, l'alumnat va treballar en equip desenvolupant tant les competències professionals pròpies del seu sector, així com les personals o soft skills (habilitats comunicatives, empatia, intel·ligència emocional, treball en equip...) i la competència digital.

A més, amb posterioritat, el propi alumnat que va elaborar el vídeo va explicar a les altres famílies professionals els riscos i mesures preventives, duent-se a terme una posada en comú i realitzant propostes de millora que es tindrien en compte per a elaborar finalment un vídeo conjunt dels riscos dels diferents cicles formatius. Amb això, l'alumnat va treballar de manera interdisciplinària amb les altres famílies professionals del centre i es va conscienciar de la importància de participar en la prevenció per a evitar o disminuir els riscos.

I, finalment, es va realitzar una taula rodona amb exalumnat per a dur a terme un debat i es va projectar el vídeo.

CONCLUSIONS

- L'alumnat ha tingut un alt nivell de participació a través de les tasques de recerca, exposicions, vídeos i taula rodona.
- Ha existit interacció entre l'alumnat i l'exalumnat del centre, amb efectes positius cap al seu aprenentatge (millora de l'autoestima, major motivació, coneixement del sector d'activitat).
- La interacció entre l'alumnat dels diferents cicles d'FP redunna en una major cohesió de l'alumnat amb el centre.
- L'alumnat ha tingut l'oportunitat d'utilitzar les eines de les tecnologies de la informació i la comunicació per a llançar una campanya informativa promovent comportaments segurs.
- S'ha posat en valor la importància de realitzar activitats d'informació i formació bàsica de treballadors/es en prevenció de riscos.

